

İstanbul
tarafından
TUS TAV
çevresinde

BAGIMSIZLIK
DEMOKRASI
SOSYALIZM
ICIN

YURUYUS

HAFTALIK SIYASI HABER VE YORUM DERGISI SAYI: 179 - 12 EYLUL 1978 FIYATI 5 TL

**Revizyonizme
karşı savaş
neden
günceldir?**

**CHP"İNİN
SOLU**

İSTAV

"TESADÜFEN YAŞIYORUM"

YÜRÜYÜŞ Karadeniz Kerem'inde karakolda dayak yiyen Abdullah Özdemir ile görüştü

"Yere yıklınca kuru yerde yatmayayım diye su döktüler yere. Daha sonra ses seda çıkmayınca da öldü sandılar. Kendi aralarında konuşmaya başladılar. Beni deniz kenarına atmayı ve boğulmuş süsü vermeyi düşünüyorlardı. Bu arada garip bir öksürük geldi bana. Ölmediğimi görünce beni sürükleyerek nezarete attılar..."

Abdullah Özdemir bir gece yarısı evinden alınıp götürüldüğü karakolda yediği dayakları böyle anlatıyor. Karadeniz Ereğli'nde bir fabrikada çalışan, yıllarca sendikal çalışmalarda aktif görev alan, işyeri temsilcisi olan Özdemir aynı zamanda bir CHP üyesi. Şimdi Ankara'da SSK hastanesinde, midasının yarısı, dalağı ve barsaklarından 25 cm alınmış ve ölümden yan dönmüş bir biçimde yatıyor. Ve yıllarca sendikacılık yapmasına, bilinçli bir işçi olmasına bağlıyor bu yediği dayakları. Bunun uzun zamandır hazırlanan bir komplonun sonucu olduğunu söylüyor.

Ziyaretine gittiğimizde olayı anlatmaya başlıyor bize. "24 Ağustos'u 25'e bağlayan geçeydi. Bir lokantacı arkadaşım var, ona gittim. Müşterilerine hizmet etmekten sonra saat dokuzda falan mutfağa çekildik. Yemek yedik, sohbet ettik. Konuşa konuşa saat 12 emişti."

"Yolda yürüyordum. Eve yaklaşırken bir bekçinin tartaklanması bir şekilde yerde yattığını gördüm. Yardım etmek istedim ama bekçi yardımımı kabul etmedi. Yalnızca onu döveni tanıdığım iddia etti. Yapacak bir şey olmayınca evime gidip yattım. On dakika oldu olmadı kapı çaldı. Ama nasıl çalınca, pantolonumu zor giydim. Kopya açtığını da sekiz polis iki bekçi ve bir komiser evi sarmışlardı."

Abdullah Özdemir, evinden öyle bir çekilip alıyor ki, kendi deyimi ile ne çorabını

giyebiliyor ne de gömleğini. Polisler, şimdi de onu döve döve karakola götürüyorlar. Gecekleri hazır: "Bekçiyi döveni tanımak." Özdemir'in sözleriyle, "Uzun zamandır beklenen bahaneyi bulunca" başlıyorlar dövmeye: Vur ha vur... Abdullah Özdemir, kendisini döven polisleri tanıyor. Komiser Bayram'ı ve Trafik polisinin adlarını biliyor ve diğer dövenleri de anında tespit edebileceğini söylüyor. Gece yarısı evden adam alıp komaya sokan bu on polisi belirleyeceğini biliyor ama iktidarın bu polislere ne gibi bir uygulamada bulunacağı konusunda kuşkuvar arak.

KOMANDONUN BÖYLESİ

Özdemir, karakolda ilk kez ölümlü korkusunu yaşadığını anlatıyor:

Döverlerken de "İşte biz böyle komandoyuz" diye bağırıyorlardı.

"Karakolda on kişi birden devamı sopaladılar beni. Falakaya da yattırıldılar. Komiser Bayram iki yumruk vurdu bana, işte o anda içimden birşeylerin patladığını anladım. Meğer midemden alt tarafı, dalağım ve barsaklarım delinmiş. Komiser Bayram bana vururken "biz adamı böyle ısırırız işte" diyor-

du. Sonunda dayanamayıp yere yıkıldım."

İçinin parçalanmasından sonra Özdemir yere yıkılıyor ama kendisini kaybetmiyor. Bu arada polislerin konuşmalarını işitiyor. Polisler onun öldüğünü sanıp deniz kenarına atmayı, boğulmuş süsü vermeyi planlıyorlar...

"İNŞALLAH YOLDA ÖLMEZSİN"

Abdullah Özdemir komando polislerden yediği dayaktan sonra birbuçuk gün karakolda sürünmüş. Bu arada karakolda olduğunu herkes, gibi CHP de duyduğu halde hiç ilgilenmemiş onunla. Hükümet tabiri aranmış ama her nedense bir türlü o da bulunamamış. Sonunda kardeş ve damadı tarafından alınıp Ereğli Sosyal Sigortalar hastanesine getirilmiş. Acile yatırılmış.

Ereğli'de polislerden dayak yiyen Özdemir usta dayakların hesabının sorulmasını istemeyen Ankara'ya sevk edilmiş. Sevk edilmesini şöyle anlatıyor:

"Hastahane Dr. Yaşar, yanına gelerek seni Ankara'ya sevk edelim ded. Yollarda ölmekten korktuğumu söyledim ben de. Ambulansla gideceksin inşallah bir şey olmaz diye ce-

"Yansız" güvenlik güçlerinin "Operasyonu" sonucu midasını ve dalağını yitirdi.

vap verdi bana."

Böylelikle Doktor bile, işi Allah'a bırakarak Özdemir'i Ankara'ya yolluyor. O, delik barsak ve midesi üç saatlerce süründükten sonra 26 Ağustos

gece Ankara'da ameliyat masasına yatırılıyor. Şimdi ise yalnız başına yatmakta ve iyileşeceği günleri saymakta meşgul...

Menemen ve Amasya'da

Faşist teröre karşı emekçiler görev başında

Faşist terörün boyutları uzcuna bir süre birkaç büyük ille sınırlı gibi gösterilmeye çalışıldı. Faşist terörün yaygınlaşma biçimi son yıllarda bu çabayı kendiliğinden geçersiz kıldı. Faşist odaklar, Anadolu'nun çok çeşitli yerlerinde planlı biçimde oluşturdukları karargahlarla, saldırı ve provokasyonlarını sistemli bir biçimde yaygınlaştırdılar. Birkaç ay önceki Malatya olaylarından sonra geçen hafta Sivas'ta yaşananlar, bu gelişmenin ulaştığı düzeyi sergiledi. Bununla birlikte Anadolu'nun çok çeşitli yörelerinden faşist saldırıları kamuoyundan gizleme, faşist komploların boyutlarını dar gösterme girişimleri son bulmadı. Geçtiğimiz haftalarda Amasya ve Menemen'de meydana gelen olaylar, sözü edilen girişimleri yalanlayan örnekler

arasında. Faşist saldırganların Amasya'da düzenledikleri saldırılar, geçen iki hafta boyunca kesintisiz bir biçimde sürdü. Saldırıları, bu ilde de yine geniş halk yığınlarının ilericilere karşı kızgınlıklarıyla çabası biçiminde başladı. Önceki Cuma günü Eğitim Enstitüsünden toplu halde çıkan ilericiler öğrencilerin üzerine, emiden çıkan bir topluluk saldırılmak istendi. Bu girişimin başarısız olmasından kısa bir süre sonra Hacıköy ilçesinde Bayram Darçın adındaki ilericiler öğrencinin faşist katiller tarafından öldürüldüğü duyuldu. Tabancayla gerçekleştirilen cinayetin sorumluluğu, 10 yaşındaki küçük bir çocuğun üzerine atılmak istendi. Bu olayları, TÖB-DER'in giriş kapısına bir bomba yerleştirilmesi izledi. Aynı gün evlerine

girişteki olan ilericiler öğrencilerin üzerine Ülkücü Gençler Derneği'nden çıkan faşistler tarafından ateş açıldı. Açılan ateş sonucunda biri ağır olmak üzere üç öğrenci yaralandı. Genel Merkezi Amasya'da olan Türkiye Bağusuz Yeni Metal iş sendikasının binasına yapılan bombalı saldırı sonucunda da büyük hasar yaratıldı. Faşistlerin bu sistemli saldırı ve provokasyon girişimleri, geçtiğimiz hafta başında, elektrikerlerin kesilmesi bilinenek tren yolu üzerindeki tünele bomba kommasıyla gelişti. Bombanın erken patlaması, büyük bir katliam önledi. Bütün bu saldırı ve katliam girişimleri ne TRT'de ne de büyük basında yansıtıldı. Faşist terörün bir bölümünün üzerine örtü örtmek "anarşi"nin önlendiği görünümünü yaratma çabası böylece bir kez daha gözlemlendi.

Menemen'de 26 Ağustos günü aralarında AP'li Belediye Başkan'ının odacısının da bulunduğu 25-30 kişilik bir Hür-Genç'lî topluluğu, Menemen Belediye Parkı'nda 4 Genç Öncü üyesinin üzerine saldırdı. Saldırı sırasında Genç Öncü üyelerinden biri bıçakla yaralandı. Bu olayı, bu kez ortaklaşa hareket eden Hür Genç ve ÜGD üyeleri, pazar yerinde GÖREV gazetesi satan sosyalistlere saldırmayı izledi. Pazar yerindeki

emekçilerin faşist saldırganlara karşı koyması üzerine ortaklıkta kaybolmaya çalışan Hür Genç ve ÜGD üyeleri, bu kez bir Dev-Lis üyesini bıçakladılar. Dev-Lis üyesini bıçaklayanın Menemen ÜGD Başkanı olduğu tanıklar tarafından saptandı. ÜGD Başkanı'nun polise teslim edilmesinden sonra Menemen Savcısı da saldırıya uğradı.

Olaylar burada da bitmedi. Bıçaklanan Genç Öncü üyesinin ağabeyi de ertesi gün faşistler tarafından saldırıya uğradı. Ertesi gün de bir ÜGD üyesi silahını atışırken olay yerindeki emekçiler tarafından yakalandı ve polise teslim edildi. Fakat bütün bu olaylarda polisin tutumu, faşist saldırganlara göz yummak ve onları saldırganları meydani boş bırakmak amacını açıkça ortaya koyuyordu. Son olarak İzmirden getirilen üç araba toplu polisin de olayları seyirci olarak izlediği bildiriliyor. Bütün bu olaylar, Belediye hoparlarından CHP'de değil bütün burjuva partilerinin baş çalgılarıyla Bayram mesajlarının okunduğu sırada oluyor. Burjuva partilerinin faşist saldırıyı örtbas edip emekçi halkın gözünden uzak tutmak için giriştiği bu yarışa, olayların sözümleriyle emeyen TRT'nin de katılması dikkatlerden kaçmıyor.

YÜRÜYÜŞ

Sahibi: Yürüyüş Yayıncılık Ltd.Şti. adına Nihat SARGIN • Genel Yayın Yönetmeni: Zeki KILIÇ • Yazı İşleri Müdürü: Neset KOCA • BİYİKÖĞÜLU • Teknik Sekreter: Bülent ARTANLI • Yönetim: Köknar Sok. 15/6, Kızılay-ANKARA, Tel: 37 45 81 • İstanbul Büro: Piyeroti Cad. 21/1, Cemberritas - İSTANBUL, Tel: 26 35 67 • Avrupa Temsilcisi: COODIFF 112 Square Wise - 1040 Bruxelles/Belçika • Abone Kosuuları: Yıllık 200 TL., 6 aylık 100 TL., Avrupa, 6 aylık 250 TL., (20 DM) Yıllık: 300 TL., (40 DM), Amerika: 6 aylık 325 TL., Yıllık: 650 TL., Avustralya-Japonya: 6 aylık: 400 TL., Yıllık 800 TL. • Posta Çekini: YÜRÜYÜŞ Derneği 100234 • İlan Kosuuları: Arka Kapak (Renkli) 15.000 TL., Arka Kapak (Siyah - beyaz) 12.000 TL. • İcra sayfa larında sütün santimi: 40.-TL., Yayın İlanları: 50 İndirimi dir. • Bakış: Daily News Web Ofset Tezistleri • Kapak: Uğur OKMAN

Yürüyüş Avrupa Temsilciliği
Coodiff-Boite Postale 42-1040
Bruxelles
Telefon: 230 34 72
Banka Hesap No: 001-0414791-95
Bruxelles
Avrupa için yıllık abone bedeli: 40 DM

CHP'NİN SOLU

BEHİCE BORAN

Önce, CHP'ye oy toplamak için solun bölünmüşlüğünden yakındır. Kendi kavillerine solcu idiler; CHP'nin çok çok solunda. Ama verili koşullarda CHP'yi desteklemek, ona oy vermek gerekiyordu. Birinci gerekçeleri MC'nin her ne pahasına iktidardan gitmesiydi, ikinci gerekçeleri solun bölünmüşlüğü.

Saldırıları, cinayetleri, "can güvenliği" umudunu baş propaganda aracı yaptılar seçim dönemi boyunca. CHP gelecek, anababaların kaygıları, gözyaşları dinede. Her akşam çocukların okuldan dönüşlerini korkuyla beklemeyeceklerdi. Yurttaş sokakta rahatça, genellikle yürüyebilecekti. "Anarşi" ortamı kalkacak, özgürlük ortamı genişleyecek; "rahatça örgütlenme, gelişme olanacağı" bulunacak, sola, nurlu ufuklara doğru yelken açıp gidilecekti. "Bu arada "halktan yana" bir takım "hakça" işler yapılırsa o da iktidarın kazanımlar hanesine kaydedilirdi. Bu işlevleri yapacak CHP iktidarı sol için bir kademe, bir ara aşama olacaktı. Böylece, kendilerini CHP'nin çok çok solunda sayanlar için sorunlar adım adım, yağdan kıl çeker gibi çözülecekti.

Bunların hiç biri olmadı. Hiç birinin olmayacağı işçi sınıfımızın bilimsel-sosyalist partisi TİP, çok öncelerden açık açık, tekrar tekrar söyledi, uyardı. Terörist özyaşları da dahil, bütün sorunların kaynağı yapısalı. CHP ise, tüm "bozuk düzen" ve "düzen değişikliği" edebiyatına karşın, ne "düzeni" gerçekten değiştirmek niyetindeydi, ne de onu değiştirebilecek nitelikte bir örgütlü. İktidar sorunu parlamento dışı ve içi basit bir oy hesabı sorunu değildi. Gerçekten iktidar olabilmek için dayanılan sınıfın aktif desteğine gerek vardı. CHP ise geniş emekçi kitlelerin oylarını alıyor, ama oylarını aldıktan sonra onların politikada etkin, örgütlü güç olmalarını kesin istemiyordu. Oysa egemen sınıf büyük burjuvazi ve ortağı emperyalist güçler karşısına ancak işçi, emekçi kitlelerin örgütlü gücüyle çıkılabilir, karşı güçler geriletilebilir.

Bunun için Türkiye İşçi Partisi seçimlerden önce CHP'ye ortak bir platform üzerinde iş ve güçbirliği önerdi. Bunun için TİP seçimlere girdi, parlamentoda en etkin olabilecek partiler bileşimini gerçekleştirilemeyecek hedef olarak ortaya koydu. Parlamentoda işçi ve emekçi sınıfların ağırlığı duyurulabilmesi, CHP soldan denetlenebilmeliydi. Olmadı.

Kendilerini CHP'nin çok çok solunda sayıp da CHP'yi destekleyenler bu görüşlere hiç iltifat etmediler, başlarını kuma sokup gerçekliği gözlerini kapayarak. Aralarında kalem sahibi olanlar tek bir satır yazmadılar işçi sınıfı partisinin dikkati çektiği, mücadelesini verdiği konular üzerine. Tam tersine, kızgındılar TİP seçimlere giriyor diye; ihanetti bu. Oyların hesaplanma yöntemini bilmeyenler, öğrenme zahmetine katlanmadan, TİP'in bilmem hangi ilerde CHP'nin birer milletvekili daha çıkarmasını engellediğini bile iddia edebildiler.

Şimdi CHP iktidarından memnun değiller. Ama CHP avukatlığı sürüyor. Türkiye o denli köşeye sıkıştırılmış ki, manevra alanı kalmamıştı, hangi hükümet gelse aynı şeyleri yapardı, yapmak zorundaydı, filan filan...

Ama CHP'yi savunmaya bu kadar yetmiyor. Soldan yakınıyor yine. Bu kez CHP'nin başarısızlığını solun üstüne yıkmak için. CHP'yi sağ denetliyor, onun için de CHP sağı kayıyor. Solun ağırlığı yok, soldan denetim yok. Bu durumda sol aklını başına toplayıp derleneceğine, toparlanacağına bölünüyor da bölünüyor. "Ülkenin umudu sol" böyle mi olmalıydı? Sokaklarda faşizm kol gezirken parlamentoda bir tek sosyalist temsilci yok. Birleşmeli efendim, sol birleşmeli.

Peki, bu yakınlık durumdan yakınanlara da bir sorumluluk payı düşüyor mu? Solun CHP'yi denetleyecek ağırlıkta olabilmesi için, sosyalistlerin parlamentoda temsil edilebilmeleri için ne yaptılar? Hiç birşey. Tam tersine, tek bir oy'un bile CHP'den başka bir yana gitmesini için çırpındılar. Kitlelere ısrarla CHP'yi tek umut kapısı gibi göstererek, solun bölünmüşlüğü, güçsüzlüğü konusunu ağızda sakız yaparak CHP'nin solundaki gerçek umudu gözler-

den uzak tutmaya çalıştılar. Yeni yeni bilinçlenen, sola yönelen kitlelere CHP'yi tek seçenek olarak ileri sürdüler. Bugün olanların olacağı önceden bir bir söylenmişti, şimdi yakınmak niyet?

Sonra solun bölünmüşlüğünden bu kadar yakınıyor, üzülüyorlarsa kendileri de CHP'nin çok çok solunda olduklarına göre- bu bölünmüşlüğü gidermek için hareket geçmeleri gerek. Oyle hareketten uzak durup, yarıç kursüne oturarak, ahkam kesmekle olmaz. İşçi sınıfının örgütlü politik hareketine katılmadan, katkıda bulunmadan gerçekten sol; sosyalist de olunmaz. "Sempatizasyon" olunur ancak. Düşünülenlerle yaşanan pratik özdeşleşmelidir. Temel kural bu.

CHP'nin solunda bunca parti var, hangisini seçelim, tavrı da ciddiye alınmaz. Sol, solculuk konusunda bu denli "duyarlı" ve "ilgili" olanlar, parti diye ortaya çıkmakla parti olunmadığını elbette bilirler. İşçi sınıfının partisi olmanın ölçütleri var. Hangi partinin bu ölçütlere uygun, nitel ağırlığa sahip, ciddi, geleceği olan parti olduğunu da pekala bilmektedirler. Ama CHP tutkunluğu ve avukatlığı bunu kabullenmelerine ve açıklamalarına engeldir.

Yalnız bu da değil. CHP tutkunluğu ve avukatlığının ardında kişisel "düzen" sorunu var. CHP ara aşamada geçilecek "adım adım devrime gidilecek" se kişinin düzenine hanel gelmeyebilir. Hem kişisel düzenini koruyabilecek, hem en keskin solcu, devrimci kesilebileceksin. İlk kez sandala binen adam ne demiş? "Oh ne güzel! Hem otur, hem kay git."

Şu solun bölünmüşlüğü iddiası da şöyle bir varsayımaya dayanıyor: "Sol" diye bir bütün var. Dar grupçu ayrımlardan, sürüşmelerden ötürü parçalanıyor, bölünüyor. Bu gruplar bu dar kafalılığı, grupçu küçük hesapları bir yana bırakmalar sol bütünleşir.

Oysa sol diye bir bütün yok. "Sol" içeriği ve kapsamı belirsiz, bulanık bir kavram. Çeşitli partiler, gruplar, akımların varlığı solun bölünmüşlüğüne bir sonucu değil. Toplumun çelişkileri, değişme halinde oluşu, sınıfsal konumları, zihinsel biçimlenmeleri farklı kişi ve kesimlerde farklı algılamalara, tepkilere yol açıyor. Burjuva ideolojisinin etkileri, kalıntıları, "keskin devrimci" laf kabalığı örtüsü altında sürüyor. Bu duruma bir de provokatörler ve provokasyonlar eklenince tablo tamamlanıyor.

Sol'un değil, işçi sınıfı hareketinin birliğidir söz konusu olan. Sol'daki kargaşanın temizlenmesi ve işçi sınıfı hareketinin birliğinin gerçekleştirilmesi ise, işçi sınıfının bilimsel sosyalist partisinin sol içinde egemen, sürükleyici hareket haline gelmesiyle olacaktır. Kimi politik gruplar giderek buna katılacaklardır, kimileri de güçlü ana akımın ters yönünde küçük anafor akımlar gibi kalacaklardır.

İşçi sınıfının ideolojik, politik, örgütsel birliği sorununu yanı sıra bir de ilerici demokratik güçlerin ve kuruluşların emperyalizme, faşizme ve gericiliğe karşı güç ve eylem birliği sorunu var. Bunu oluşturmada da belirleyici öge işçi sınıfı partisinin güçlülüğü, etkinliğidir. Yine de, solda yeraltı görünüm tüm grup ve kuruluşların böyle bir birliklilik içinde olmaları söz konusu değildir. Kimileriyle temel ilkelere aşırıdan biraraya gelinemez; kimileri de bençil, tekil davranışlardan kurtulamadıkları için toplu, ortak çalışmaya gelemeler.

Denilebilir ki, bunlar, uzun vadeli işler, sorunlar ise güncel ve ivedi. Oyle. Ama güncel ve ivedi sorunların bir çırpıda çözümlenemeyecek, ortağı birden güllük güllünlük edecek hazır reçeteleri yok. Kof umutlardan, işin kolayına kaçmaktan vaz geçip uzun vadeli hesaplar yapmak, hedefler koymak gerek. Ama bu "uzun vadeli", işleri zamana, kendi akışına bırakmak demek değildir. Uzun menzilli bakış açısından güncel sorun ve gelişmeleri değerlendirip her günün gereğini bu çerçevede gündü gününe, tutarlılık ve inatla yerine getirmek demektir; günlük çalışmaları birbirinden kopuk, günlük olaylara bağımlı olmaksızın kurtarmaktır.

İşçi sınıfının bilimsel sosyalist partisi TİP bu anlayış içinde çalışmalarını sürdürüyor.

Feziyoğlu: "Geniş tabanlı" bir çözüme doğru çark...

BURJUVAZİNİN KARARTMA TAKTİĞİ

Geçtiğimiz hafta, dokundu-
ca dökülen, döküldükçe zalimleşen Türkiye kapitalizminin ege-
men sınıfı büyük sermaye ve geri-
ci ittifakının hertürlü kıskırna ve propaganda aracını kullanarak cinayetler dizisine eklediği yeni bir halkayı oluşturdu.

Dış emperyalist odaklar, sis-

tem içerisinde köşeye sıkıştır-
dıkları Türkiye kapitalizmini e-
konomik ve politik yönden biraz
daha pençelerine sıkıştırmağa
çalışırken, her boydan yerli iş-
birlikçileri köşeyi karatmağa, ta-
rihsel hainliğini ve satılmışlığını
gözdürmeğe çabalamaktadırlar.

Her türlü politik, ideolojik,

mezhep, inanç, düşünce ay-
dılığını soven milliyetçi propa-
ganda fitiliyle ateşleyen burjuva-
zi korkusu oranında artan zalim-
liğiyle, korku ve yulguya sindire-
bileceğini unuttuğu yığınlar, fa-
şist ideolojisinin kitle tabanına
yaymağa çalışmaktadır.

Büyük sermayenin sesi basın

öteden beri fışkırdığı bir özele-
me doğru yavaş yavaş çark etmeye baş-
layan feziyoğlu'nu yatıştırmak için yeni
bir dernekler yasa tasarısı hazırlıyor.

SERMAYE SÖZCÜLERİNCE YAZILIP ÇİZİLENLER
SERMAYENİN CHP'DEN İSTEDİKLERİNİN UCUBU-
CAĞI OLMADIĞINI GÖSTERİYOR... VE YAPILAN
TÜM SERZENİŞLER DEMOKRATİK KURULUŞLA-
RI MC'DEN DE ÇOK KAPATMAYA YELTENMİŞ
OLAN CHP'YE YÖNELTİLİYOR! ARDINDAN ŞU
TEHDİT GELİYOR: "TÜRKİYE'NİN BU GİDİŞE TA-
HAMMÜLÜ KALMAMIŞTIR."

ÖTE YANDAN CHP "GENİŞ TABANLI" BİR ÇÖZÜ-
ME DOĞRU YAVAŞ YAVAŞ ÇARK ETMEYE BAŞ-
LAYAN FEYZİYOĞLU'NU YATIŞTIRMAK İÇİN YENİ
BİR DERNEKLER YASA TASARISI HAZIRLIYOR.

BAŞKAN SADIKLAR "BİRAZ CHP'LİDİR"

Ekonomik ve politik bun-
lam grafiğini tepe noktalar
çizdiği dönemlerde kasasından
çok başkana paha biçilen
Merkez Bankası'nda deniz gene
kaptırlı.

Merkez Bankası başkanı Ca-
fer Tayyar Sadıklar, belki de
YURUYUŞ'un piyasaya çıktığı
günlerde bu görevinden alın-
cak ve hakkında "hesapları tah-
rif etmek ve görevini kötüye
kullanmaktan" soruşturma açıl-
lacak.

Acaba yeni bir Naim Talu
olayı mı?..

Naim Talu da, 12 Mart'ın
birinci balyoz hükümetine kafa
tutmuş, daha sonraki balyoz
hükümetlerinde önce Ticaret
Bakanlığına, sonra da Başba-
kanlığa kadar yükselmişti.

Talu daha sonra Cumhuri-
yetçilerden kontenjan senatörü
seçilmiş, ancak Akbank Yöne-
tim Kurulu Başkanlığı görevi-
ni daha çekici bulunduğu için se-
natörükten istifa etmişti...

Bahstunun rüzgarı Tayyar Sa-
diklar'ı hangi limana götürür bi-
lemeyiz. Ama çevresinde "yu-
muşak bir bürokrat" diye ni-
telenen Sadıklar'ın biraz lanma-
ğa çalışarak, kendi adına gele-
ceğinin pek karanlık olmadığı
da görülebilir...

Üç yıl önce Birinci MC dö-
neminde Merkez Bankası Ba-
şkanlığına getirilen Sadıklar da-
ta önce Hazine Genel Müdürlü-
ğü ve Maliye Bakanlığının dış
ölkelerdeki görevlerinde bulun-
du. Bürokraside ilk büyük göre-
ve getirilmesinde şimdiki Ma-
liye Bakanı Ziya Müezzinoğlu-
nu 12 Mart dönemlerinde gene
Maliye Bakanlığı koltuğunda

otururken Sadıklar'ı Hazine
Genel Müdürlüğü yaptı.

Cafer Tayyar Sadıklar resmi
görevlerini sürdürürken akade-
mik kariyerinde de hiç ihmal et-
memiş, hatta doçentliğe kadar
yükselme basarısını göstermiş-
tir. Doktora ya da doçentlik te-
zi de bir hayli ilginçtir. Tezin
adı: Japon Kalkanması! ;

Türkiye'nin kayıtsız koşul-
suz Japon örneği ile kalkına-
cağına inanan katrakanımız,
MC dönemlerinin hazine "70
cent muhtaç" hale getirilir-
ken kılıcı bile oynatmamış ve
zamanın Başbakanı Süleyman
Demirel'in takdirini kazanmış-
tır.

CHP ağırlıklı hükümetin ku-
rulmasıyla birlikte eski uysal-
lığını yitiren Sadıklar nedense
hükümete kontur gitmeyi uy-
gun gördü. Kendisine sorarsanız
"Tam merkez bankasının işlev-
lerini öğrenmeğe başladığı sı-
rada" CHP hükümet olmuştur.

Sadıklar buarada DMF'ye de
kendi oyun alanından derin

paslar sarkıtınayı ihmal etmedi.
Düzenlediği bir basın toplantı-
sında DMF'nin kararlarını uygu-
layacağı açıkladı, "DMF'nin
limitleri uygulanacaktır" dedi.
Ama kendisine "limitlerin ne
olduğu" sorulduğunda ise bil-
mediğini söyledi.

Merkez Bankası Başkanlı-
ğında almacağı kendisi de in-
anmış olmalıydı ki, geçeler-
de Boğaziçi Üniversitesine baş-
vurdu ama bu isteği reddedildi.
Bakalım bundan sonra ne
olacak?

Ama bu arada Cafer Tayyar'
ın siyasal tercihini de öğren-
mek istersiniz herhalde. Cevap,
"Türkiye'deki tüm bürokratla-
rın hepsi biraz CHP'lidir" te-
kerlemesinde de yakışıyor:

"Aşlında ben biraz CHP'li-
yimdir ama..."

Görünürde CHP'nin gadrine
uğramağa aday bu zat, acaba
hâttâ niçin elinde "biraz" da ol-
sa halka açık CHP hıse senedi
bulundurmağa çalışıyor dersin-
iz? Niçin acaba?

Sadıklar, kime göz kırpmıyor?

BAZI "HASSAS" NOKTALAR

Yerli ve yabancı çok yönlü
tertip prodüksiyonlarının basın-
daki kavşğını oluşturan Hüriyet
de Oktay Ekşi şunları yazdı:

"Ne yazık ki, Sayın Ecevit,
değişik gerekçelere dayalı ama
yapısı aynı olan bir korkunun e-
siriymiş gibi hareket etmekte-
dir.

Ecevit, 1976 yaz aylarında
Güneydoğudaki bazı illerde sıkı
yönetim ilanına karşı çıkmış bir
partinin lideridir. O zaman seçim
hesapları yüzünden izlenen bu
politika, bugün Ecevit'in elini
kolunu bağlamakta, anarşi hangi
boyuta ulaşsın ulaşınsın Sıkıyöne-
tim ilan etmekten onu alıkoymak-
tadır."

Hürriyet başyazarı, öz sahi-
nin sesini dile getirirken, Ecevit'
i bir zamanlar Devlet Güvenlik
Mahkemelerine karşı çıktığı için
suçluyur ve gene bazı "hassas"
noktalara geliyor:

"TOB-DE'ye, POL-DE'ye
ve benzerlerine daha önceki de-
nemde verilen tavizler, şimdiki
CHP'nin bu kuruluşların üstüne
gitmesini engellemektedir. Kaldı
ki, bu kuruluşlar ve saydığımız
politikalar, CHP'nin içinde bir
grup milletvekili tarafından de-
bitimsenmektedir. O yüzden Ecevit
'in bu kuruluşları ve politikaları
karşısına alması, sayıları hükümet
düşürmeye yeten o milletvekili-
leri darltması demektir. Anlaşıyor ki, bu gerçek ve-
ya bir hesap, Ecevit'in hareket
alanını daraltmakta bir başka de-
ğişile etkin kanuni tedbirleri ge-
türmekten onu alıkoymaktadır."

Bu ifadeler de gösteriyordu
ki, sermayenin CHP'den istedik-
lerinin ucu bucağı yoktur. Ve
bu serzenişler, demokratik kurulu-
şları MC'den daha çok kapat-
mağa yeltenmiş CHP'ye ve onun
ağırlığını oluşturduğu hükümete
yapılıyordu... Burjuvazinin ölü-
ştah ve azgınlığının, CHP'nin sa-
ğa açılan çak pedalına tanıdığı
sınıryoktu.

Ve aynı yazıda Ecevit ve hü-
kümetine şu tehdit de yöneltili-
yordu:

"Ne var ki, Türkiye'nin bu
gidişte tahammülü kalmamıştır."
Ecevit'in içte ve dışta emper-

yalizme ve yerli işbirlikçisi tekel-
lere verdiği sayısız ve ağır ödün-
lerin karşılığı işte bu sözlerle ya-
nıtlanıyordu:

"Tahammül kalmadı..."
Türkiye ekonomisini, toplun-
sal yaşamını ve her alandaki çö-
küntüsünü yönlendiren sermaye
tahammül sınırı olan "Demokratik
Sol'a da "yeter" diyor.

BAYRAM HAFTASINDA
"KIRLARA YAYILAN"
FAŞİST TERÖR

Bu tablodan bakılınca "bay-
ram haftası"nda Sivas, Elazığ

BURSA'DA SERMAYE ÇEV-
RELERİ İŞÇİLERE KARŞI
YENİ BİR SALDIRI DÜZEN-
LİYOR. BİR YANDAN TEN-
SİKAT SÖYLENTİLERİ YO-
ĞUNLAŞTIRILYOR, İŞ-
YERLERİNDE BASKILAR
ARTTIRILYOR; ÖTE YAN-
DAN DA YER YER TEN-
SİKAT UYGULAMASINA BAŞ-
VULUYULYOR. ÇIKARTILAN
SÖYLENTİLERDEN, YAPILAN-
LANLARA KADAR HER-
ŞEYDEN TEK BİR SONUÇ
ÇIKIYOR:

Bursa'da
eski
oyun
yeniden
sahnedede

Ecevit Sıkıyönetim ilan etmekten kaçınıyor muş.

ve Van'da yarablan olayların dayandığı temeller daha iyi değerlendirilecektir.

Resmi başlırlara göre 9 ölü ve 100'e yakın kişinin yaralanmasıyla sonuçlanan Sivas olayları yansıtılmaya çalışıldığı gibi "bir çocuk kavgası" nedeniyle çıkmıştı. Bu yöndeki kıskırtmalara bir ay önceden başlanılmıştı. Sivas'ta bazı ilericiler ve alevi yurtaşlar saptanmış, zaman zaman yolları kesilerek kendilerine saldırılar düzenlenmişti. Ramazanda oruç tutmadıkları gerekçesiyle bazı yurtaşlara saldırılmış, kendileri dövmüşlerdi. arada bir camiye bomba konulduğu söylenmişti, dinamik lokur: una giden yol fütülemişti. Camilerin duvarlarına da "sol" sloganlar yazılması ihmal edilmemiş. İş, "allah nasip ederse" arefe, günele kalmıştı. O gün Kayseri'den ve Erzurum'dan bindirilmiş faşist sürülerini Sivas'a gelmesiyle olaylar başlatılacaktı... Ve bu kitle oyun aynen uygulandı. Öylesine sistemli ve diizenli bir tahrip ve saldırı yapılmıştı ki, karşıda ha-

sara uğrutulan 300-350 dükkan arasında bazılarında hiç dokunulmamıştı. Onlar "ehli iman"dan "milyetçi" vatandaşlardı... Özellikle Malatya olaylarından bu yana doğuda parça parça ve hergün adım adım oluşturulmaya çalışılan gerilimgeçüşümiz hafta ki olaylarla bir zrampen noktaya çekilmek istenmektedir.

Nitekim geçtiğimiz hafta Günaydın'daki sütununda bu konuyu ele alan Teoman Erel, Faik Türin'ün bir zamanlar "Anarşi kırlara yayılacaktır" şeklindeki sözlerini hatırlatıyor ve soruyor:

"Paşam, şâidetin kırlara yayılacağını bildin, filmi sonunu da söyle beri..."

12 Mart'ın İstanbul Sıkıyönetim komutanı ve "kontrgerilla" ile adı birbirine karışan Türin bu kehaneti, bu yılın başlarında "kontrgerilla" tartışmaları sırasında savurmuştu...

Teoman Erel, "hükümetçe alınan önlemler" konusunda da şu anlamlı vurgulamayı yapıyor:

"Herhalde Türin Paşa, Özyaydını Paşayı kırmayacaktır.

Başbakanlar ve bayşazarlar

Emperyalizme güvence yarışı

Sosyalist ülkelerle ekonomik ve ticari ilişkilerin zorunlu olarak geliştirilmesi, Ecevit hükümetinin savunucularını, bu gelişmenin emperyalizmin yeni politik dayatmalarına konu olmasını önleyebilecek umuduyla, emperyalist güçlere güvence vermeye yöneltti. Emperyalist kuruluşlara, dış ekonomik ilişkilerdeki bu gelişmenin, politik bir seçime dayanmadığını kanıtlanarak gerekiyordu. Bu işle- yi, yine Milyet'in başyazarı üstlendi. Bay İpekçi 2 Eylül günü şöyle diyordu:

"Türkiye'nin ticari ilişkilerinde ağırlıklı sosyalist devletlere ve Arap ülkelerine kaydırt bir gerekçer. Ama, bunun bilinçli bir politika ile ilgili bulunduğu aslısız bir varsayımdır. Olay, politik bir seçim değil, zorunlulukların sonucudur."

"Batılı ülkeler... bırakınız kendilerine başunlu olarak kurulmuş bulunan sanayiye canlandırılacak destekleri, fakat ülkenin günlük ve yaşamsal İvedi gereksinmelerinin karşılınmasına

bile yardımcı olmamışlardır... Hangi Batılı ülke Türkiye'ye bu yaşamsal gereksinmelerini karşılayarak üstlendi de hükümet bunu reddetti?"

Bu güvencenin Milliyet başyazarından gelmesi son derece olağandı. Fakat aynı güvencenin, birkaç gün sonra bizzat Başbakan tarafından tekrarlandığı görüldü. Başbakan Ecevit, 5 Eylül günü çıkan Ankara Bayram'a yazdığı yazıda:

"Özyeterliliğimizi artırma ve dış ekonomik ilişkilerimizde sınırlı kaynaklara ve pazarlara bağımlılıktan kurtulma yönündeki bu ulusal kalkınma çalışkuya, kaygıya kapılanlar olacaktı... Oysa böyle kuşku- lardan, kaygılardan kurtulmak kendi ellerindedir. Türkiye'yi dar zamanında kıstırtıp dize getirme heveslerini, Türkiye'nin ekonomisine ve ilişkilerine bir takım baskılara yön verme eğilimlerini bıraktıkları oranda, öylelerde Türk ulusundan ancak dostluk ve yakınlık göre-

celedir."

Ecevit'in güvenceleri daha da ileriye gidiyordu. Ecevit, emperyalist devlet ve kuruluşlardan bu istekleri yerine getirilese bile, yine de onların yanında ve onların saldırılan blokları içinde yer almaya devam edeceklerini dile getiriyordu:

"Kaldı ki kimi ülkeler bu anlayışı ve olgunluğu gösteremeler bile, Türk ulusu, kendi gücüyle kendini kurtarıken, dünya barışına da katkıda bulunmaktan, jeopolitik konununun tüm insanlık karşısında kendisine yüklediği sorumlulukla davranmaktan geri durmayacaktır."

Başbakan'la başyazarın bir- biri ardına belgeledikleri güvencelerin sona ermeyeceği anlaşılıyor. Emperyalizme verilen her güvence, inandırıcılığı kanıtlayabilmek için, daha açık ve daha sağlam yeni güvencelere kapıyı açıyor. Hünümüzdeki günlerde bunun örneklerini izleyeceğiz.

İkisi de aynı dönemde sıkıyönetim konusuna ilişkin yaptıkları için az çok bir hukukları, bir dostlukları vardır elbet..."

İşte Türkiye'de sermaye tellallannın ve bu arada "iyi niyetli" görünmeye özel özen gösteren bazı küçük burjuva kalemle- rinin ortaklığıyla çıktıkları karmasha ortamının ardındaki gerçek bu-

dur.

"Sol" adına sergilenen sapıklıkların, sapıklıkların, maceracılık ve Maoçluk adındaki emperyalist çömezliğin kimin, kimlerin değerimine su taşımak oldu- ğu ve bu ortamda CHP'nin rolü ve sorumlulukları daha açık ve net biçimde gözle görünür duruma gelmektedir.

Geçtiğimiz hafta Türin'ün aylar önce söylediklerine Başbakan Yardımcısı Turhan Feyzioğlu da katılmakta gecikmedi.

Feyzioğlu, "incelemeler yap- ırmak için" gittiği İzmir'de "Par- zılanlığa son verilmedikçe anarşi durmaz" diyorodu.

Feyzioğlu her biri malum konu üzerine yakılmış şarkılarından birini tekrarlıyordu: "Yıldar- dan beri devlet memurlarını içi- ne alan birçok dernek, Anayasa- nın ve yasaların tüm emirlerini hiçe sayarak açığa kömünizm ve bölücülük propagandası yapı- yordular..."

Başbakan Yardımcısı, örnek olarak son TÖB-DER kongresini gösteriyordu.

"Turhan Feyzioğlu'nun hükü- met içinde ufaktan ufağa "geniş tabanlı" bir çözüme doğru çarkı ettiği de biliniyordu. Her devrin sandalyelisi Feyzioğlu'nu yatış- ırmak için olacak, bu arada bir dernekler yasa tasarısu hazırlığı da vardır. Meslek örgütlerinin "siyaset yapmalarını önlemek" amacıyla hazırlandığı bildirilen tasarısunun antidemokratik dozu ile Feyzioğlu teskin edilmeğe çalışılmaktadır.

Bu arada hükümet içinde 11' lerden bazılarının MHP ile direk temasında oldukları ve "vakti saati geldiğinde" hükümeti indirici girişime geçecekleri de yayın güvencileri halindeydi.

Ecevit hükümeti, daha önceki sonbaharda nisbeten rahatla- yacağıni söylemesine karşın, di- emperyalist odakların ağır baskı- larına paralel olarak içte dizilen- ven ortak provokasyonlarla zo- günlerle sürüklenmektedir.

Geçtiğimiz hafta Türkiye'ye OECD Genel Sekreteri Van Len- nep, "fırsat bu fırsattır" örneği çantasında Türkiye'nin Enerji Ajansına tam üyelik konusunu getirmişti. Batının fiilen ve do- zunu artırarak sürdürdüğü ekono- mik ambargonun kısıcından Türkiye'ye Enerji Ajansına üye- lik konusunda son imza da atıl- rılmaya çalışılmaktadır.

Tensikat hesapları 30 bin işçiyi hedef alıyor.

yalist işçilere, ilericiler işçilere yönelik olarak sürdürülen tu- tuma, sonuçta işçilerin birli- ğini bozmaya, sendikaya güven- lerini sarsmaya yol açıyor. Temsilcilerin yenilenmesi iste- ği sendika tarafından sürekli erteleniyor, geçiştiriliyor. İzlen- me bu yanlış tutum zaman zaman bazı işçilerin sendikası- z kalmayı tercih etmeleri gibi son derece vahim sonuçlar da yaratabiliyor.

Türkiye İşçi Partisi Bursa İl Örgütü tarafından yayınlanan bir bildiride tensikat söylenele- rinden amaçlananları "işçilerin aşırı kapasite ile çalışmaya zorlanması, çarışma koşulları- nın alabilirdiğine ağırlaştırılması ve sendikal ve politik mücadele- nin başında olanların "temizle- necerği" tehdidi ile bu mücade- lenin sindirilmesi çalışılması"

Gene aynı bildiride tensikat uygulaması ile "kıdemi yüksek işçilerin işten atılıp yerlerine asgari ücretle işçi alınarak sendikal mücadelenin geriletilmesi, işçiler arasında işten atılmayan ve ücreti yüksek imtiyazlı bir grubun oluşturulması "tehlikele- rine dikkat çekildikten sonra, söylenelemler, mücadeleyi za- yıflamak için geçmişte Tofaş' ta olduğu gibi, bazı ilericiler ama mücadeleden, yılmış unsurların kendi istekleriyle tazminat- larını alıp işyerini terk etmeleri- ne de amaçlandığı belirtiliyor.

Söylenelemler işçilerin sendikası- z üzerine Maden-İş sendikası ta- rafından genişletilmiş bir Böl- ğe Temsilciler Toplantısı dü- zenlendi. Toplantıya sendika merkezinden Murat Tokmak ve Halit Erdem de katıldılar. An- cak toplantı sendika yöneticile- ri tarafından kendileriyle sosya-

list işçiler arasında bir hesap- lama alanı olarak görüldü. Kes- kin lafların ardından hiçbir so- nuç çıkarılmadan toplantı bit- ti.

İŞYERİNDE BASKILAR ARTIYOR

Bugünlerde tensikat söylenelemleri eski yoğunlukta sürmü- yor. Ancak Renault işyerinde baskı alabilirdiğine arttırılmış durumda. Fabrikanın bazı böl- melerinde "zaman bordroları sistemi" uygulanmaya başlan- dı. Bu uygulama ile işçiler, örneğin tuvalete bile giderken, tezgah başından ayrıldıkları her süre için, şeflerden izin kağıdı almak zorunda bırakılıyorlar. Bu uygulama nedeniyle ceza alan işçilerin sayısı da gün geç- tikçe artıyor.

İşveren'in uyguladığı bu baskı "sistemi" karşısında sen- dikanın kayıtsız kaldığı, işçilere somut birşey söyleyemediği gözleniyor. İşveren bu ve benzeri baskılar ile amaçladığı son derece açık bir biçimde orta- ya çıkıyor: baskılara dayana- mayan işçilerin işyerinden ayrı- lması ve böylelikle hiç tazmi- nat ödemedi kısmi tensikat yapmaktır.

Şimdiye kadar çıkartılan söylenelemlerden, yapılanlara ka- dar herşeyden tek bir sonuç çı- kıyor: Bursa'da eski oyun ye- niden sahneye konuluyor...

Son günlerde Bursa'da tensi- kat söylenelemleri yaygın bir biçimde duyulmaya başlandı. Tekstil, lastik ve metal işkolu- nu kapsayan bu söylenelemler yaklaşık 30 bin işçi ve emekçi- yi etkiliyor. Tekstil işkolunda yer yer bazı tensikat uygulamaları ile de karşılaşıldı.

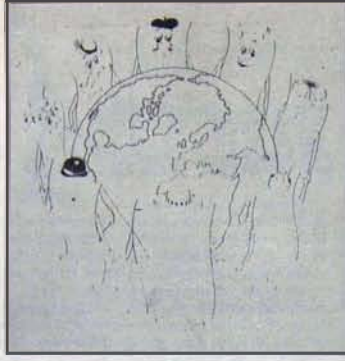
TOFAŞ'ta oynanan oyun- lardan sonra, bundan bir süre önce, tensikat söylenelemleri MA- KO işyerinde de yaygınlaştırılmıştı. Önce söylenelemler başlatılmış, bunu işyerindeki bas- kılar izlemişti. Tensikat uygu- laması başladığında da işten çıkarılanlar öncelikle ilericiler, sosyalist işçiler, sendika mili- tanları olmuştu.

Bu oyunlar tezgahlanırken de Maden-İş Bölge temsilciliği dikkatini ilericiler, sosyalist işçilere karamala, onları dışlama üzerine yoğunlaşmıştı. Sendika- nın tutumu burjuvazi- nin oyunlarını daha rahat tezgahlamasına olanak tanımıştı.

SALDIRININ ODAĞI RENAULT FABRİKASI

Sermayenin Bursa'daki son saldırısı Renault işyerinde yo- ğunlaşıyor. Renault sendikal mücadelenin bütün sıcaklığı ile sürdürüldüğü, sınıf bilincinin yüksek olduğu bir işyeri. İşye- rinde sendika bölge temsilcile- ri ve temsilciler tarafından sos-

Türkiye kapitalizmi ve dışa bağımlılık

Gerek dış politikasında, gerekse dış ekonomik ilişkiler alanında "çok yönlü" denilen "yeni" arayışlar peşinde görünmeye çalışan Ecevit Hükümeti'nin bugünlerde attığı adımlar dışa bağımlılığı arttırdığı ni-
letik te...

YUSUF DOĞAN

Türkiye kapitalizmi, ulaştığı sanayileşme aşamasında yatırım mallarını büyüköleçeklerle üretmenin hazırlığı içinde görünmektedir. Bu nedenle, hazırlıklar tamamlanmış olan Dördüncü Beş Yıllık Kalkınma Planı, kamuoyuna yansayan büyüme hızının yüzde kaç olacağı tartışmalarının ötesinde, büyük önem taşımaktadır.

Planlar, 1979-1983 yıllarını kapsayan Dördüncü Plan'da, sanayiye yapısal dönüşümlerin gerçekleştirilmesinden ve dış ekonomik ilişkilerde Türkiye'yi sürekli olarak artan dış açılırlara karşı karşılıklı bağımlılığın artırılmasından yana gözetilmektedir. Bunun için, kamu iktisadi kuruluşlarının etkinliğini artırılmasına özel bir yer vermektedirler. Amaçlanan sanayiye yapısına ulaşmak için, büyük ölçekli, entegre ve modern teknolojiyi içeren sanayilerin gerçekleştirme görevi verilen kamu iktisadi kuruluşları aracılığıyla, yönetimin stratejik bir unsur olarak kalkınmada ağırlığın artırılması düşünülmektedir. Planlara göre bu, "Türkiye kapitalizminin bugün içinde bulunduğu bunalımın sorunlarını, demokratik bir ortamda aşmanın zorunlu koşullarıdır."

Gerçekten, burjuvazinin çıkarları doğrultusunda bir hızla büyüme ya da gelişmenin demokratik bir ortamda yürütmesi gerekçe gösterilmektedir. Bunun yaratıldığı ve çözümlenemeyen sorunların, politik yapıya anti-demokratik gelişmelere yol açması olmaktadır.

Türkiye kapitalizmini, dünya emperyalist sistemin bütününü dışında düşünenin, hiç bir maddi temeli bulunmayan aktadır. Türkiye, kapitalist üretim ilişkilerinin hakim olduğu her ekonomide, kapitalist yapılar kırılmadıkça dışa bağımlılığın azaltılabileceği durumunda değildir. Gerek dış politikasında, gerekse dış ekonomik ilişkilerinde "çok yönlü" denilen "yeni" arayışlar peşinde olduğu zihneni vermeye dikkati bir çaba harcayan Ecevit Hükümeti'nin bugünlerde attığı adımlar, dışa bağımlılığın azaltılmasına yerinde gerekçe arttırdığı bir kanıttır.

ADIMLAR VE KANITLAR

Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu'nun açıklamaları Türkiye, Uluslararası Para Fonu ile ilişkilerindeki gerginliği göstermiştir. Günlük basında, ne zaman açılacağı bir süreden beri sürekli tartışılmakta olan yaklaşık 50 milyon dolarlık "ikinci kredi dilimi" süresi içinde kullanılacaktır. Bunda kuşkuyla gerek yoktur. Böylece, Para Fonu'nun bir ara

"sarı" sinyal veren "yeşil" ışığı yeniden parlayacaktır. Ancak önemli olan gerginlik giderilmesininne pahasına sağlandığıdır. Türkiye ile Uluslararası Para Fonu arasındaki ilişkilerin gerginleşmesi, yeni Fon Başkan'ın görevine başladığı günler rastlamıştır. Jacques de Larosière de Champfeu adlı Fransız Başkan, geçen yıllar OECD bünyesinde çeşitli görüşlerde bulunmuştur. Türkiye'nin İkinci Plan'ını finanse eden OECD'deki görevi gündereği yaklaşımının olumlu olmadığını bilmektedir. Para Fonu'nun başına geldiğinde de, Türkiye'nin "istikrar programı" uygulamasının sıkı biçimde denetlenmesi gerektiğini, Türkiye'nin 1958 ve 1970 yıllarında istediği paraları almama karşın, istikrar önermelerini gereğince yerine getirmediğini belirttiği söylenmektedir.

Para Fonu'nun, yeni başkanın tutumunu, klasik "Türk düşmanlığı" gerekçesine bağlamak doğru olmaz. B u tutum, bu güne kadar gerçekleştirildiği birimleriyse önemli bir gelişme potansiyeline sahip olduğunu gösteren Türkiye'yi Batı kapitalizmine daha sıkı bağlamaya yöneliktir.

Uluslararası Para Fonu, Türkiye ile ilişkilerinde, özellikle kamu kesiminin borçlanmaları üzerinde durmaktadır. İstikrar programı uygulamasında, örneğin ihracat ya da işçi döviz öngörülerinin gerisinde kalınması, "sağlık olsun", "iyi olur inşallah" benzeri yaklaşımlarla sorun haline getirilmemesi, kamu kesimine açılan her kuruluş kredisinin hesabı sorulmaktadır. Her bir milyara lira ilahik finansman gerektirilmesi içinde olan kamu iktisadi kuruluşlarının, Para Fonu patentli kredi kısıtlamaları sonucu iş yapamaz hale geldikleri gözlenmektedir. Yakın zamanlara değin, döviz darboğazından yakan kamu kuruluşlarının bugün için en önemli sorunları Türk Lirası bulmak olmuştur. Birçok planlama uzmanı, kamu iktisadi kuruluşların ekonomik etkinliklerini arttırmak bir yana, varlıklarını koruyabileceklerini kuşkuludurlar.

OECD İLE İLİŞKİLER

Türkiye'nin kısa adı OECD olan Ekonomik İşbirliği ve Kalkınma Teşkilatı ile ilişkileri de benzer bir gelişin göstermektedir. OECD bünyesindeki Türkiye'ye Yardım Konsorsiyomu ile aylar önce bir borç eretilmesi tartışmaları konusunda görüş birliği sağlanmıştır. Konsorsiyomu üyesi ve Türkiye'den alacaklı ülkeler ile "ikili anlaşmalar" yapılması sonrasında yürürlüğe

girecek bu düzenleme aşkıdadır. Birleşik Amerika, Federal Almanya, İngiltere ve Fransa gibi büyük alacaklılar ile bugüne değin ikili anlaşmalar yapılabilmis değildir.

OECD ile ilişkilerde, ayrıca Türkiye'nin yeniden "ihracat kredileri garanti sistemi" içine alınması gerçekleştirilmiştir. Döviz darboğazı giderek artan Türkiye kapitalizmi, ithalatını peşin dövizle yapmaya acemazca zorlanmaktadır. Bu arada, OECD ülkelerine olan 1 milyar dolar dolayındaki "garantisi" ithalat borçlarının ertelenmesi konusunda da somut bir gelişme sağlanmamıştır.

Bütün bu sorunlar, bugünlerde Türkiye'de bulunan OECD Genel Sekreteri Emile Van Lennep ile görüşülmektedir. Bilindiği kadarıyla alman yanıt, "Siz hele istikrar programınızı gereğince uygulayın" biçimindedir. Halk dilinde "kemer sıkma" olarak bilinen "istikrar programı"nın gün geçtikçe ağırlaşırken varacağı son durak, kuşkusuz bugünkünden çok daha kısıtlı bir ücret dondurması olacaktır.

AETSORUNU

Türkiye'nin bir başka sorunu ise Avrupa Ekonomik Topluluğu iledir. Türkiye, Ekim ayında Brüksel'de başlayacak görüşmelerde AET'den beş yıl süreli bir "başlıklık" önemi tanınmasını isteyecektir. Bu dönemde, Türkiye'nin AET'ye karşı yükümlülükleri bir süre için dondurulmuş olacaktır. Yükümlülüklerin dondurulacağı "başlıklık" döneminden amaç, AET'nin Türkiye'ye dış ödemeler ve işsizlik sorunlarının çözümü için daha çok katkıda bulunmasını sağlamaktır. Ayrıca, başlıklık döneminde Türkiye-AET ilişkilerinin alacağı biçim de saptanacaktır. Türkiye'nin başlıklık dönemine ilişkin önerilerinin ağırlığı bir yanıyla, sanayi ürünleri ihracatımıza bugün tektide görüldüğü biçiminde engel çıkarılmamasına yöneliktir. Bu arada, AET ülkelerindeki Türkiye'li işçilerin Türkiye'de yapacakları yatırımlarda çalıştıkları ülkelerdeki kralı olanaklarından yararlandırılmaları da istenmektedir. AET'nin Türkiye kapitalizminin finansman ve pazar sorunlarına katkısının artmasına yönelik bir girişimin sonunda "tam üyelik" gündeme gelecektir.

Batı kapitalizminin resmi ve özel finansman kuruluşlarından geçerek AET'de tam üyelik hazırlanırken, emperyalist dünya sisteri içinde Türkiye kapitalizminin karşı karşıya kalacağı mal, hizmet ve sermaye akımlarının yönü, miktarı ve niteliği üzerinde dış etkilerin yutulacağı bilinmelidir.

Boran: Emperyalizm sosyalist ülkelerle ilişkilerin gelişmesini engellemek istiyor

Ankara'da yayınlanan Bayram gazetesinin geçen Çarşamba günü çıkan sayısında Türkiye İşçi Partisi Genel Başkanı Boran'ın bir yazısı yayımlandı. Türkiye'nin bugün karşılaştığı darboğazın temelinde politik bir darboğaz olduğunu belirten Boran, emperyalizmin asıl istediğinin, Türkiye'nin dış politikasını tam kontrol altında tutmak olduğunu vurguladı. Türkiye'nin, ekonomik koşulların zorlamasıyla Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelerle ilişkilerini geliştirme yoluna gittiğini anlatan Boran şöyle dedi: "Batılılar bu gelişmeye der duyup kesin tek çekmek kararmadılar." Türkiye kapitalizminin bugünkü gelişme noktasında, dünya kapitalizminin, onun gereklilikleri ve ihtiyaçlarını karşılayamadığını belirten TİP Genel Başkanı, bunalmı hafifletilebilmek için Türkiye'nin, sosyalist ülkelerle iyi komşuluk, dostluk, karşılıklı güven ilişkilerini tüm olanaklarıyla geliştirmek durumunda olduğunu anlattı.

Boran yazısında şöyle dedi: "Biz sosyalistlerin her zaman belirttiği gibi, Türkiye emperyalist-kapitalist dünya ilişkileri ağı içinde olmakla, NATO, CENTO, AET gibi emperyalist kuruluşların içinde bulunmakla esasen Batılı ülkelere bağımlı duruma girmiş bir ülkedir. Ne var ki, 1950'li yıllara kıyasla 1970'lerde Türkiye'nin dış politikası bir hayli farklıdır. 1960'li yıllardan itibaren Türkiye ekonomik koşulların zorlamasıyla Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelere ilişkilerini geliştirme yoluna gitmiştir; iki tarafı ekonomik, teknik ve daha dar ve isteksize ölçüde kültürel anlaşmalar yapılmıştır. Sekiz aylık CHP hükümeti döneminde bu gelişmeler, uluslararası ilişkilerde yunmasıyla vurgulayan bir siyasal belge izlenmiştir, Sovyetler Birliği ile dış ticaret hacminin artırılması, Türkiye'nin dış ticaretinde ve dolayısıyla üretiminde bir istikrar unsur olacak uzun süreli bir ticaret anlaşması girişimleri düzeyine ulaşmıştır. Batılılar bu gelişmeye der duyup kesin tek çekmek kararmadılar."

Elektad ve Müezzinoğlu'nun Washington gezilerinden bu duruma örnekler veren Boran, emperyalist ülkelerin Kıbrıs ve AET ile ilişkiler konularında da sürdürdüğüleri baskı girişimlerini anlattıktan sonra şöyle dedi:

"Türkiye kapitalizmi gelişmesinde öyle bir noktaya varmıştır ki, bağımlı olduğu dünya kapitalizmi onun gerekliliklerini ve ihtiyaçlarını karşılayamamaktadır. Batılıların Türkiye'ye dayattığı öneriler Türkiye kapitalizminin geliştirici değil, engelleyici, durdurucu niteliktedir. Kaldı ki Batı emperyalizmi istisna de (istemeyiz ya) Türkiye'nin döviz kredisi ihtiyaçlarını yıl yıl ardına karşılayamaz. Kendisi derinleşen bir bunalım içindedir, Türkiye'nin ihtiyaçları ise hızla büyümektedir. Türkiye nesnel ekonomik koşulların zorlamasıyla sosyalist dünyaya açılmıştır. Aynı zorunluluklar artarak devam etmektedir. Türkiye dış ticaret hacmini büyütme, ihracatını artırmak ve bu artışta güvence altına alabilmek, dolayısıyla da üretimi istikrarla kavuşturabilmek; politik taktikası olmayan düşük faizli, uzun vadeli krediler bulabilmek, en ileri çağdaş teknolojiyi alıp üretebilmek için ve de bölge barışını ve güvenliğini sağlama için Sovyetler Birliği ve diğer sosyalist ülkelere iyi komşuluk, dostluk, karşılıklı güven ilişkilerini tüm olanaklarıyla geliştirmek durumundadır."

Ulke içinde "anarşi"nin önemli olmakla beraber hükümetin kulp kalmayacağına esas belirleyici unsur olmadığını belirten Boran, emperyalizmin ve büyük burjuvazinin demokrasileri gülerinin sındirmek amaçları sürdüğüleri teorizminin süreceğini hatırlatarak şöyle dedi: "Çözüm: İşçi sınıfı ve emeçli kitlelerin sınıfsal gücü dengesinde emperyalizmi ve burjuvaziyi istütn politik güç haline getirelimiz. Geleceklerdir de. Kimsinin şüphesi olmayan. Toplumun gidişi bu yöndedir."

TRT'nin televizyon yayınları bildiği gibi 1968 yılında başladı. O günden bu yana geçen 10 yıl içinde televizyon vericilerinin sayısı 26'ya (küçük güçlü vericilerle birlikte 60'a) ulaştı. Televizyon alıcıları sayısının ise bugün 3,5 milyon dolayında olduğu tahmin ediliyor. Bu duruma göre bugün ülkemizde 100 konut başına yaklaşık 45 televizyon düşmektedir. Bugüne kadar televizyon alıcılarına tüketicilerin ödedikleri para ise 20 milyar TL dolayındadır. Biz bu yazımızda bu kadar büyük çapta bir harcamayı içeren bu alanda tüketicilerin nasıl kandırıldığını ve bir kaç yıl içinde bu 3,5 milyon TV alıcısının çok büyük bir bölümünün nasıl "yanm" duruma düşeceğini açıklamaya çalışacağız.

TELEVİZYONDA KULLANILAN KANALLAR

Radyolarda istasyonların yayınladıkları elektromanyetik dalgaların dalga boylarına göre uzun dalga, orta dalga, kısa dalga, çok kısa dalga adlarıyla sınıflandırılmaları biliniyor. Televizyon istasyonları da benzer biçimde sınıflandırılıyor. Çizelgede de görüldüğü gibi, TV istasyonları ilkin iki ana bölüme ayrılıyor: Çok yüksek sıklık (frekans) (VHF) ve Çok düşük sıklık (UHF). Bunlardan çok yüksek sıklık (VHF) bölgesi üç banda ayrılıyor: 1'inci bant TRT'ce kullanılmıyor, 2'inci bant tüm dünyada ÇKD (FM) radyo için ayrılmış durumda. Bugün ülkemizde TV yayınlarının tinnü 3'üncü banttan yapılıyor. Bu bantta 5'ten 12'ye kadar numaralanmış 8 tane kanal var (her istasyon bir kanallık "yer" kaplar). Çizelgede her kanalda bugün çalışmakta olan ana TV istasyonları görülmüyor. Henüz kullanılmayan çok yüksek sıklık (UHF) bölgesinde ise 21'den 69'a kadar numaralanmış 48 tane kanal var.

Bir TV vericisi, çevresinde aynı kanaldan yayın yapan başka verici varsa, o vericinin yayınladığını bozabilir. Bu nedenle birbirine yakın kentlerdeki vericilerin değişik kanallarda çalışması gözetilir. Bu gözetimi uluslararası düzeyde sağlamak üzere her ülkede hangi kentlerde kaçınıcı kanalda TV vericileri kurulabileceği uluslararası toplantılarda kararlaştırılıyor. Türkiye'ye de içine alan yürürlükteki plan, 1961'de Stockholm toplantısında kararlaştırılan plandır. Bu plan Avrupa bölgesi kabul edilen ve Türkiye'nin 40'inci boylamın (Trabzon-Diyarbakır çizgisinin) batısında kalan kesiminde 3'üncü bantta 33 tane verici kurulabileceğini (kent adları, kanal numaraları, en büyük güçleriyle birlikte) saptıyor. Bu planda çok yüksek sıklık (UHF) bölgesinde Türkiye'ye 135 istasyonluk bir kota ayrılmış durumda.

Bugün VHF'de çizelgede adı verilen 26 istasyon çalışmakta. Önümüzdeki bir-iki yıl içinde, yine 3'üncü bantta, 13 istasyonun daha açılması öngörülmüyor. Bunlar Ağrı, Afyon, Amasya, Artvin, Bitlis, Cizre, Elazığ, Elbistan, Erzincan, Gümüşhane, Isparta, Kırşehir ve Siliğre istasyonları. Bu istasyonların da açılmasıyla gerek Stockholm planına göre, gerek teknik olanaklar açısından ülkede VHF bölgesi artık dolmuş olacak.

TV'de ikinci program hazırlığı

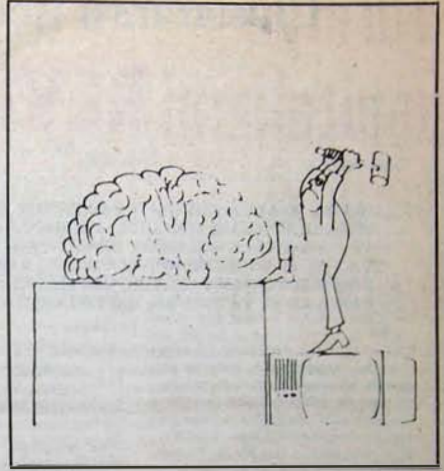
TÜKETİCİ NASIL KANDIRILYOR?

GÜNEY GÖNENCİ

İKİNCİ PROGRAM BAŞLAYINCA

Bildiği gibi TRT önümüzdeki yıllarda TV'de ikinci program uygulamasına geçmeyi planlıyor. Türkiye'yi kaplayacak ikinci bir şebeke için yeniden 40 dolayında yüksek güçlü verici (ve çok sayıda yardımcı verici) kurulması söz konusudur. İkinci program vericilerinin yukarıda andığımız nedenlerle çok yüksek sıklık (UHF) bölgesinde çalışması gerekecektir. Örneğin, İstanbul'da 5'inci kanal (VHF) vericisi yanındayken, ikinci program için 51'inci ya da 54'üncü kanalda biryeni UHF vericisi kurulacaktır. Başka ülkelerdeki geçmiş uygulamalara bakıldığında benzer durumlar görülür. Önceleri yayınları VHF'te başlamış, zamanla istasyon sayısının artması sonucunda çok daha fazla sayıda kanalı içeren UHF'e geçiş başlamıştır. (Örneğin ABD'de bu olgu 1950'ler sonunda gözlenmiştir.) Stockholm Planı'nda, daha 1961'de

ülkede, henüz UHF'e geçilmemişken bile bir gün geçileceği öngörülerek, TV alıcıları tüm kanallı olarak yapılmaktadır. Alıcıların böyle yapılması kimi ülkelerde yasal bir zorunluluktur. Örneğin ABD'de Kongre, 1962'de çıkarttığı bir yasayla 1964'ten başlayarak yalnızca tüm kanallı alıcıların yapımına izin vermiştir (Bunda yine açılan ve yeterince izleyici, dolayısıyla reklam sağlayamayan ticari UHF istasyonlarının baskısı ana etken olmuştur). Yalnız VHF'i alan bir alıcıya tüm kanallı bir alıcı arasında yapımda maliyet farkı 200 TL dolayındadır. Oysa yalnızca VHF'i alan bir alıcıyı sonradan tüm kanallı hale getirmeye (Türkiye'de monte edilen alıcıların büyük çoğunluğu için) olanak yoktur. Bugün ülkemizde 12 yapımı firma 19 marka TV alıcısı monte etmektedir, bu alıcıların hepsi de yalnızca VHF'i alacak türdendir (son günlerde bir kaç firma tüm kanallı alıcı yapımına geçtiklerini açıklamışlardır). Bu tür alıcılar Av-

dolayında TV alıcısı vardır. Bunların kaba bir hesaba 2,5-3 milyon yerli montaj (yalnızca VHF alabilen); 0,5-1 milyon hazır ithal (çoğu tüm kanallı) alıcılarıdır. Yerli montaj alıcılar birkaç yıl sonra ikinci program başladığında iki programdan yalnızca birincisini alabileceklerdir. Bu durumda habersiz tüketiciler bu alıcılara bu güne kadar 15 milyar TL ödemişlerdir, halen de günde 10-15 milyon TL ödemektedirler.

DOYAN PAZARLAR- YARATILAN PAZARLAR

Yazımızın başında da belirttiğimiz gibi bugün Türkiye'de ortalamaya 100 konut başına 45 TV alıcısı düşmektedir. Türkiye pazarı TV alıcıları bakımından hızla doyma durumuna yaklaşmaktadır. Bilindiği gibi, TV alıcı pazarı doymaya yaklaştığında renkli televizyona geçilir, böylece yeni bir pazar yaratılmış olur. Ancak Türkiye'de buna gerek yok. Görüldüğü kadarıyla ikinci program yayınlarının başlatılması da

doymaya giden pazarı (eğer azından bir 5-6 yıl için daha) yeniden açacaktır. Yerli montaj alıcıları sahipleri bir-iki yıl sonra ya iki programdan ancak birincisini izlemeye razı olacak ya da ikinci bir alıcı satın almak zorunda kalacaklardır.

Günümüzde 17 yıl, ülkedeki televizyon yayınından 7 yıl önce, 1961 yılında, Türkiye'de hangi kanalda en çok kaç TV istasyonu kurulabileceği belirlenmiş olduğu halde; UHF'e bir gün geçileceği bilinmekteyken; pek çok ülkedeki geçmiş uygulamalar ortadayken; üstelik UHF'te bir ikinci program şebekesi tasarlanmışken yıllardır tüketicilerin kandırılmasına iyi açan uygulamalar, montajlara yeni pazar olanakları yaratılmadan başka hiç bir gerekçeyle açıklanamaz.

Son olarak, radyo alıcıları alanında da benzer bir durumun varlığını analiz. Gerek radyo konusu, gerekse bu yazıda tartışılmasına girilmeyen ikinci programın (montajlara yeni pazar açmaktan öte) gereği olup olmadığı konusu ayrı bir yazının içeriğini oluşturacak niteliktedir.

	Bant	Kanal	Halen Çalışan Ana TV Vericileri ve Başka Bilgiler
ÇOK YÜKSEK SIKLIK (VHF)	1	2	Kullanılmıyor
		3	
		4	
		5	
2	3	6	ÇKD (FM) radyo yayınları için kullanılıyor
		7	
		8	
		9	
		10	
		11	
		12	
3	4	5	Ankara, Antalya, İstanbul, Ordu, Adana, Bursa, Erzurum, Karaman, Aydın, Eskişehir, Samsun, Van, Antakya, Çanakkale, Denizli, Kayseri, Diyarbakır, Edirne, Kars, Trabzon, Zonguldak, İzmir, İzmit, Konya, Sivas
		6	
		7	
		8	
		9	
		10	
11			
4	5	21	İkinci program TV yayınları için kullanılacak.
		22	
		39	
		40	
5	6	41	Yerli montaj TV alıcıları bu kanalları izleyemeyecek
		42	
		69	

Türkiye için 135 UHF kanalı ayrılmış olması da bilinen bu gerçekten ötürüdür.

TELEVİZYON ALICILARI

Burada konunun en önemli yanına geliyoruz: Televizyon alıcıları. TV alıcıları yalnız VHF'i alacak biçimde yapılabildikleri gibi, hem VHF hem de UHF'i alacak biçimde yapılabilirler. (Bu ikinci tür alıcılara "tüm kanallı" alıcılar deniyor). Pek çok

rupa'da artık yapılmamakta olduğundan, Türkiye'deki firmalar televizyonlarını monte ettikleri yabancı firmalardan alıcıları UHF bölümünü çıkartarak getirmektedirler.

Bugün ülkedeki TV alıcısı durumu şöyledir: Yurt içinde yılda 600 bin dolayında alıcı monte edilmektedir. Dışardan (yolcu yanında vb.) hazır gelen alıcı sayısı da yılda yaklaşık 50 bin dolayındadır. Ülkede ancak yarı ruhsatlı olmak üzere, 3,5 milyon

Uluslararası işçi sınıfı hareketinde

REVİZYONİZME KARŞI SAV

JAN FOJTİK

ÇEKOSLOVAKYA KOMÜNİST PARTİSİNİN TEORİK YAYIN ORGANI TRIBUNA'NIN 1978 YILI 16. SAYISINDA PARTİ'NİN MERKEZ KOMİTESİ SEKRETERLERİNDEN JAN FOJTİK'İN BİR YAZISI YAYINLANDI 'MARKSİZM-LENİNİZMİN TUTARLI VE YARATICI UYGULAMASI TEMELİ ÜZERİNDE DÜNYANIN DEVRİMCİ DÖNÜŞÜMÜNE DOGRU' BAŞLIĞINI TAŞIYAN YAZIDA, GÜNÜMÜZDE REVİZYONİZME KARŞI MÜCADELENİN BAŞLICA SORUNLARI ÜZERİNDE DURULDU. "ULUSAL KOMÜNİZM", "SOSYALİZMİN MODELLERİ", "AVRUPA KOMÜNİZMİ" GİBİ KONULAR ÜZERİNDE AYRINTILI OLARAK DURULAN BU YAZININ BİR ÖZETİNİ SUNUYORUZ.

Lenin, berşeyden çok, komünist olgunluğa, komünistlerin ilkel davranışına ve ideolojik bilincine önem vermiştir. Komünist partisinin çağımız beyni olduğunu vurgularken Lenin, komünist harekete kendisinin kazandırdığı ilkelere dayanıyordu. O, devrimci bir ideoloji olmadan devrimci pratik olamayacağını ve ancak yüksek düzeyde örgütlü, disiplinli ve olgun bir devrimci partinin sosyalizm idealini kitlelerin, tüm toplumun mali yapabileceğini görmüştü.

Uluslararası komünist hareket, günümüze kadar, hiç bir toplumsal hareketle karşılaştırılmasına olanak olmayan bir gelişme ve yükselme gösterdi. Komünist Manifesto'nun yayınlandığı sırada, bütün ülkeler işçilerinin birleşmesine yönelik bu çağrının çevresinde sadece 400 kadar insan bir araya gelmişti. İkinci Dünya Savaşı'ndan önce bütün dünyada toplamları ancak dört milyon bulan komünistler şimdi bugün 60 milyonu aşmıştır. Dünya komünist hareketi yeryüzünün en etkin politik gücü haline geldi.

Uluslararası komünist hareketin tarihi yızyıllı aşiyor. Birkaç devrimci neslin emeğini içeren bu dönem boyunca, komünist hareketin faaliyetinin nesnel koşullar kökünden değişti ve hareketin kendisi de derin değişimler geçirdi. Dünya sosyalist devrimi için mücadelelerin stratejisi ve taktik kavramları ve bu mücadeleye katılanların pratik eylemleri, özgü tarihsel koşullara göre gelişiyordu. Serbest rekabet kapitalizmi döneminde farklı koşullar, kapitalizmin emperyalist aşamasında da farklı koşullar vardı. Sosyalizmin bir dünya sistemi haline geldiği günümüzde de yine farklı koşullar bulunmaktadır.

Günümüzü belirleyen başlıca özellikler, gerçekleşmiş sosyalizmin artan etkinliği ve kapitalizmin genel bunalmının derinleşmesidir. Başta Sovyetler Birliği olmak üzere dünya sosyalist sisteminin güçlü gelişimi, antiemperyalist mücadelenin de güçlenip yavaşlamasına, bütün kıtalarda antiemperyalist bir cephenin doğmasına olanak hazırladı. Sosyalizm mücadelesi, öte yandan, geniş demokratik hareketin gelişmesinden de güç alıyor.

Bütün bu gelişmeler içinde en önemli tarihsel faktör, sosyalist ülkeler topluluğunun ağırlığının sürekli olarak artmasıdır. Bu faktör, uluslararası komünist hareketin ve tüm antiemperyalist hareketin olumlu gelişiminde belirleyici bir rol oynamaya başladı. Sosyalizmin ekonomik, politik, toplumsal ve kültürel alanlardaki başarılarının ve barış politikasının sonuçlarının taşıdığı anlam, kapitalist dünyada yaşamın bütün alanlarını kapsayan bunalmın derinliği ile karşılaştırıldığı zaman daha açık bir biçimde ortaya çıkıyor. Marx'ın, kapitalizmin çöküşü, çürümesi ve insanlık dışı niteliği üzerindeki çözümlerini, ilk kez bugünkülerdeki kadar güçlüce kazandı. Bütün bu gelişmeler, kapitalizmin yerini sosyalizme bırakmasını gerçekten tarihsel bir zorunluluk olduğunu inancın ister istemez güçlenmesine neden oluyor.

SOSYALİZME GEÇİŞİN GENEL YASALARI VE ULUSAL BİÇİMLERİ

Bu koşullarda, insanlığı toplumsal baskının ve kapitalist sistemin çarpıklıklarının yükünden kurtaracak yeni ve özgür bir düzene geçişin biçimiyle ilgili sorunlar, her zamankinden daha ivedi ve önemli bir nitelik kazanıyor. Kendi kendisini koruma içgüdüleriyle davranan dünya gerillliği de bu sorunların önemini farkındadır. Antikomünist merkezlerde yuvalanan ilerlemeye ve sosyalizme düşman güçler, insanlığın gelişmesinin devrimci perspektiflerini kartarmak, ilerici hareketi hareketsiz hale getirmek ve devrimci Marksist-Leninist düşüncelerin bu hareket üzerindeki etkisini zayıflatmak, komünist hareketin daha da gelişmesini önlemek, onun birliğini parçalamak ve çeşitli kesimlerini tercit etmek, özellikle bazı komünist partilerini sosyalizmin kuruluşunu yöneten partilerden koparmak için ellerinden geleni yapıyorlar.

Bu güçlerin başlıca kaygısı, en güçlü sosyalist ülkelerin, Sovyetler Birliği'nin etkinliğini engellemek ya da en azından zayıflatmaktır. Bütün antikomünist saldırıların pratikte antisovyetizmle sonuçlanması bir rastlantı değildir.

Antikomünist unsurların komünist partilerine yönelttikleri bütün öğütler ve akıl öğretme girişimleri, işte bu olgunun gerici güçlerin hareketimizi bölme ve antisovyetizmi yayma çabalarının ışığında değerlendirilmelidir. Aynı şekilde, düşmanlarımızla mizame hazırlayarak onların değerlerine su taşıyanların da davranışları yine bu açıdan ele alınmalıdır. Savaş çevresinin iki yanındaki güçlerin de dikkatlerinin, enternasyonalizm sorunları, enternasyonalizm ilkelerinin günümüzdeki geçerliliği, bu ilkelerin bağlayıcılığı ve gerçekleştirilmesinin yolları üzerinde toplanması bu bakımdan son derece anlamlıdır.

Devrimci güçlerin, üretici güçlerin değişik gelişme düzeylerinde olan, toplumsal ve ekonomik koşulların değişik düzeylerde olgunlaşığı, değişik politik yapılarla ve tarihsel geleneklere sahip ülkelerde faaliyette bulunduğunu vurgulamak son zamanlarda pek moda oldu. Ulusal ve tarihsel özelliklerin zenginliği, her komünist partisinin, yalnızca sözlerle değil, gerçekten yaratıcı girişimlerle, Marksist-Leninist öğretiyi uygulayıp geliştirmesini, özgü koşulların dikkatli ve somut bir çözümlemesini yapmasını gerektirmektedir. Çünkü özgü koşulların zenginliği, kitlelere sosyalizme ulaştırma yollarında, emekçi halkı örgütlemenin biçimlerinde, mücadele yöntemlerinde, toplumsal dönüşümlerle ilgili somut programların çözümlerinde farklılıklar yaratmaktadır. Ulusal, özgü ve somut tarihsel koşullara, gelişme eğilimlerine, dünyadaki güçler dengesine, uluslararası durumun özelliklerine dikkat göstermeyi devrimciye başlıca bir zorunluluk olarak tanımlayan Partilerimiz başarılı olmaları

mümkün değildir.

Bununla birlikte, yaşam bir gerçeği daha gösteriyor: Sosyalizm için mücadele ve sosyalist dönüşüm yöntemlerinin çok yönlü karakteri, Marksizm-Leninizm teorisinin genel olarak geçerli ilkelerine, sosyalist devrimin ve sosyalizmin kuruluşunun genel yasalarına bağlı kalmayı, kurtuluş mücadelelerinde işçi sınıfına öncülük etme misyonunu yüklenmiş her parti için gültüde daha ivedi bir görev haline getirmektedir.

Sosyalist devrimin ve sosyalist sistemin kuruluşunun genel yasalarını göz ardı eden herkes, yolunu karanlıkta aramaya ve büyük yanlışlara düşmeye mahkumdur. Bizim Partimiz de bu deneyi yaşadığı. Sosyalizm, kapitalizmden sosyalizme geçişin yasalarını ve itici güçlerini ortaya çıkarabildiği için, bir ütopya düzeyinden bir bilim düzeyine yükselmiştir. Genel olarak geçerli bu yasaları terkettiği zaman ise yine bir bilim olmaktan çıkacak, yeniden bir ütopya haline dönüşecektir. "Yaratıcı düşünce" iddialarında bulunan, kendi görüşlerinin bilimsel niteliği ve yeniliği ile böbürlenene çoğu kimsenin, başta işte bu aşamaya, dağların sadece iman gücüyle kımlatıldığı zamana geri dönüşüne çalışmaları ilginç bir paradokstur.

MARKSİZM ÖNCESİNE DÖNÜŞ ÇABASI: "AVRUPA KOMÜNİZMİ"

Uluslararası işçi sınıfı hareketinin en büyük kazanımının dünya sosyalist sisteminin kuruluşu olduğu da genel olarak kabul ediliyor. Ne var ki, "yaratıcı düşünce" iddiasında olanlara göre, yeni toplumların doğuşuna yol açan sosyalist devrimler, artık birer efsane olmuştur. Onlara sorarsanız, bu devrimler politik çoğulculukla birlikte parlamenter burjuva demokrasisini ortadan kaldırdıklarına göre, ne Sovyetler Birliği ne de diğer sosyalist ülkelerde sosyalizm yoktur.

İster "Stalinist bozulma" isterse "Rus Leninizminin belirtsisi" olarak nitelensin, sözü edilen kişiler karşı çıkıp inkar ettikleri bütün ilkelere, Karl Marx tarafından formüle edilip savunulmuştu. Bu ilkelere arasında işçi sınıfının öncülüğü, proletaryanın diktatörlüğü ve proletaryanın enternasyonalizmi gibi ilkelere de yer alıyordu. İşçi sınıfının öncü rolünün reddedilmesi ve sosyalizmin kuruluşunda sosyalist devrimin rolünün tanınmaması, iddiası edildiği gibi Lenin'in Marx'a bir dönüştürme değil, Marksizmden burjuva liberalizme, hareketimizin doğuş günlerini öncesine dönüştürme demektir. Kısacası, bir yandan Marksizme iman tazelerken, diğer yandan Leninizmi reddetmek mümkün değildir. Marksizmin lehine Leninizme karşı savaşmak düşünülemez. Hele Leninizmin reddedilmesinin, Marksizme böylesi bir yaklaşımı, örneğin son zamanlardaki "Avrupa Komünizmi" ni haklı göstermek gerekçesiyle yapılması, saçmalıklardan en büyüğüdür.

"Avrupa Komünizmi" konusu tartışılırken sık sık şu görüşle karşılaşıyoruz: "Avrupa Komünizmi" kavramının kendisi bulanık ve belirsiz de olsa, bu kavramın içeriği somut bir olguyu, komünist hareketin gelişmesinde yeni bir eğilimi yansıtmaktadır. Bu eğilim, zamanımızı olgularına ileric, dogmatik olmayan bir bakışla yaklaşılmıştır ve "Avrupa Komünizmi" kavramı, kimilerinin kendisi sosyalizm anlayışlarını başkalarına dayatmalarının önlenmesi istemini yansıtmaktadır.

Bize göre bu görüş, "Avrupa Komünizmi" kavramının kendisi bulanık ve belirsiz de olsa, bu kavramın içeriği somut bir olguyu, komünist hareketin gelişmesinde yeni bir eğilimi yansıtmaktadır. Bu eğilim, zamanımızı olgularına ileric, dogmatik olmayan bir bakışla yaklaşılmıştır ve "Avrupa Komünizmi" kavramı, kimilerinin kendisi sosyalizm anlayışlarını başkalarına dayatmalarının önlenmesi istemini yansıtmaktadır.

Bize göre bu görüş, "Avrupa Komünizmi"nin utangaç bir savunmasından başka birşey değildir. Sadece "Avrupa Komünizmi" deyiminin muğlak olması söz konusu değildir; aynı zamanda bu kavramın içeriği de yanlış ve sosyalizmle ilgili bilimsel öğretilere aykırıdır.

"Avrupa Komünizmi"nin savunucuları, kendilerinin, onlara göre sosyalist ülkelerin yoksun olduğu bir gelenekle bağ kurmaya çalıştıklarını öne sürüyorlar: Burjuva demokratisi geliştirdi. Bu iddia, brakin Ekim Devrimi'yle birlikte açılan çağ, emperyalizm döneminin bile hiç bir zaman görünmeye yanaşmayan burjuva politik sosyoloji profesörlerinin denödüncü alınantarihsel bir şemanın idalleştirilmesinin sonucudur. Tarihin geçirdiği aşamaları gözlemlikten gelen bu yaklaşım, burjuva devrimlerinin ideolojilerinin, bir zamanlar, sermayenin egemenliğinin yayılması için Avrupa kıtasında yüceltikleri ilahlarının önünde secdeye kapanmaları küçük görün bir Avrupa-erkekçilik önyargısını da yansıtır.

Burjuva ideolojilerin Avrupa'da yaratıldığı bu ilahlar, hiç kuşkusuz, feodal gerilikten "özgür" kapitalist topluma giden yolda büyük bir adımdır. Ne var ki, burjuva devrimleri ideolojilerinin kullanıldığı terimolojinin, günümüzün de ileric fikirlerinin içeriğini belirlemesini istemek mümkün değildir. Bu terimolojileri benimseyip diline dolamak, gerçekce üstü kapalı biçimde de olsa, Sovyet halkının geride bıraktığı çağ açıcı gelişmeleri

YAŞ NEDEN GÜNCELDIR?

ve diğer sosyalist ülkelerin on yıllarca izlediği yolu görmezlikten gelmekten başka anlam taşınmaz. Sözü edilen gelişme, bütün görkemliliğine karşın, hiç kuşkusuz çetin bir gelişme olmuştur ve bunun da geriye bıraktığı bazı izler vardır. Evet bu izleri görmezlikten gelmek münkün değildir; ama bu devrimci sürecin dev kazanımlarını göz ardı etmek de kimse-nin harcı değildir.

"Avrupa Komünizmi"ne hangi açıdan yaklaşırsak yaklaşalım, her defasında, bu eğilimin, yaratıcı hiç bir yönü olmayan inkarcı bir nitelik taşıdığını, Sovyetler Birliği'ni ve sosyalist topluluğun diğer ülkelerini "geri kabınılıkla" suçlamaktan başka birşeyle uğraşmadığını görüyoruz. Bu tutan, çeşitli gerici güçlerin Sovyetler Birliği'ne ve sosyalist ülkelere karşı yeni huruç hareketlerine hazırlanmalarına yardımcı oluyor.

Sosyalist sistemi hedef alan bütün suçlamalara rağmen "Avrupa Komünizmi"nin hareketimizi zenginleştirdiği iddia ediyor. Soruyoruz, neden? Her partinin bağımsızlığı hakkında öne sürülen iddialar yüzünden mi? Eğer aynı kelimelerle ele alınrsa, bu iddia, revizyonizmin gerçekten çok eskî ve bayatlamış ünlü bir tezinden başka birşey değildir. Yok eğer, bağımsızlık örneği, her partinin uluslararası sorumluluğuyla birlikte ortaya atılıyorsa, o zaman da söylenenin hiç bir özgül yanı yoktur.

Gerçekle hiç bir parti, içinde çalıştığı uluslararası koşullara kendi keyfiyle ilgili kalamaz. Bu bakımdan, bağımsızlığın temel ilke olarak ilan edilmesi, gerçekte bilimsel olarak sorunun çarptırılmasıdır. "Avrupa Komünistleri" de uluslararası sorunlar karşısında gösterdikleri ilgiyi aslında gözlemliyoruz. Örneğin Çekoslovakya'daki yıkıcı hareketlere karşı büyük bir ilgi gösteriyorlar. Ülkemizdeki olayları kendi görüşleri doğrultusunda etkilemek için açık bir çaba harcıyorlar. "Avrupa Komünistleri"ne göre, sanayi bakımından gelişmiş, burjuva demokrasiye geleneğine sahip, Avrupa uygarlığı kuşağında sayılan bir ülke olan Çekoslovakya'ya, daha az "Leninist" ve daha çok "Avrupalı" olması gerekiyor!

Sayıdığımız birçok nedenle, fakat özellikle antisovyetizmi ve gerçek sosyalizmin ülkelerini hedef alan saldırıları dolayısıyla, "Avrupa Komünizmi" bizlere yabancıdır ve asla benimsenemez. "Avrupa Komünizmi" iddia edildiği gibi, gelişmiş kapitalist ülkelerdeki işçi sınıfı hareketini zamana ihtiyaçlarına uygun olarak daha yüksek bir düzeye çıkarma çabasını yansıtmıyor; komünist hareketimizi zayıflatmayı, onu burjuvazinin kucağına düşürmeyi amaçlıyor. Sosyal demokrasinin bu rolü oynayamadığı ülkelerde "Avrupa Komünizmi" en uygun toprağı buluyor. Ayrıca, sosyal demokrat hareketi komünist partilerine ve sosyalist ülkelere karşı dışmanca konulara çekme amacına da hizmet ediyor.

ULUSLARARASI KOMÜNİST HAREKETİN BİRLİĞİ

"Avrupa Komünizmi" ile ilgili bu görüşlerimiz belirterek, hareketimizin birliği için mücadelenin taşıdığı büyük önemin de bilincindedeyiz. Ve bu birliğin tarihsel koşulların dışında bir soyutlama değil, aralarında farklılıklar olabilecek ve çeşitli konularda değişik görüşlere sahip olacak güçlerin somut çabalarının

bir ürünü olduğunu da biliyoruz. Ne var ki, farklı görüş açılarının sabırla üstesinden gelinmesi, ancak ikelli bir görüş alış verişine münkindir. Kimileri bu yaklaşımdan pek hoşlanmıyorlar. Kendilerini başkalarını eleştirmeye olduğu gibi onlara iftira etmeye de hakları olduğunu; oysa karşılarındakilerin, onları eleştirme ve kendilerini savunma hakkından bile yoksun olduğunu sanıyorlar.

Komünist hareketin birliği için mücadelede, komünist ve işçi partilerinin uluslararası konferanslarının sonuçlarından hareket ediyoruz. Komünist ve işçi partilerinin 1969 Moskova Konferansı'nda şöyle deniyordu: "Tartışmalı sorunlar komünist partileri arasındaki işbirliğinin güçlendirilmesi temeli üzerinde doğru olarak çözümlenmelidir. Bunun yolu, partiler arasında daha geniş bağların kurulması, deneylerin karşılıklı olarak incelenmesi, uluslararası forumlarda eylem birliği temeli üzerinde, yoldaşca tartışmaların ve danışmaların yapılmasıdır."

Bütün bunların ön koşulu, hiç kuşkusuz, görüşme ve temasların baltalanması değil, gerçekten kolaylaştırılmasıdır. Çeşitli sorunlar üzerindeki anlaşmazlıklar hiç bir zaman komünistlerin emperyalizme karşı ortak mücadeledeki eylem birliğine zarar vermemelidir; tam tersine, emperyalizme karşı sürdürülen ortak mücadelede, anlaşmazlıkların çözümüne yardımcı olmalıdır.

Böylesi sorumlu bir tutumun örneklerinden biri, Avrupa Komünist ve İşçi Partilerinin Berlin'deki dansma toplantısının, barış, güvenlik ve toplumsal ilerleme mücadelesindeki ortak görevleri özetleyen sonuç belgesidir. Bu mücadele tüm uluslararası komünist hareketin birliği pekiştirmekte, işçi sınıfının ve emekçi halkın saygınlığını ve etkinliğini yükseltmekte, kalıcı bir barış ile sosyalizmin zaferi için başka ülkelerde de güldüme daha gerçekçi perspektifler yaratmaktadır.

Barış mücadelesi, ancak barışsever güçlerin birliğinin güçlendirilmesi sayesinde başarıyla gelişebilir. Uluslararası yunuşama süreci, sosyalizmin daha da güçlendirilmesi, işçi sınıfının mücadelesinin ve kurtuluş mücadelelerinin başarıları için de elverişli koşullar yaratıyor. Berlin Konferansı'nın benimsediği belge, bu nedenle komünist partilerinin, "köklü başarıların kazanılması için yunuşamanın bir sonucu olarak yaradılmış olan olanakları değerlendirme kararlı olduklarını, kazanılacak yeni başarıların hem emekçi halkın çıkarları ve her ulusun ulusal çıkarlarıyla, hem de tüm insanlığın ilerlemesinin çıkarlarıyla uyumlu olacağını" belirtiyor.

Dünya devrimci süreci, dünya emperyalizminin güçlerini karşı sürdürülen keskin, acımasız bir mücadele içinde gelişiyor. Enternasyonalizm sorunu işte bu mücadeleyle doğrudan doğruya ilişkilidir. Çünkü enternasyonalizm, günümüzde dünyanın gelişmesinin en sağlam üç gücünü, dünya sosyalist sistemini, uluslararası işçi sınıfı hareketini ve ulusal kurtuluş hareketini bir bütün içinde birleştirmektedir. Sosyalizm ile kapitalizm arasındaki sınıf mücadelesinin başarısı, yalnız sosyalist topluluk ülkelerinde elde edilen sonuçlara değil, aynı zamanda işçi sınıfı hareketinin ve ulusal kurtuluş mücadelesinin sonuçlarına, bu güçlerin ortak antiemperyalist mücadelesinin

nasıl uyumlaştırıldığına bağlıdır. Bu açıdan, propaganda çalışmalarımızda, düşmanlarımızın devrimci güçleri birbirlerinin karşısına çıkarmaya yönelik tüm çabalarına duyarlı bir biçimde ve tam zamanında karşılık vermeyiz zorunludur.

SÜREKLİ GÖREV: REVİZYONİZME KARŞI SAVAŞ

Marksizm-Leninizmin işçi sınıfının toplumsal kurtuluş mücadelesi, yeni bir toplumun kurulması için taşıdığı önem, bu öğretinin burjuvazinin ve yardımcılarının sürekli saldırılarına hedef olmasının nedeni açıklaraktadır. Bu nedenle bizlere göre, oportünizme ve revizyonizme karşı mücadele gelip geçici kampanyaların konusu değil, politik ve ideolojik çalışmaların ikeli çığsının ayrılmaz bir parçasıdır.

İşçi ve komünist hareketinin içinde anti-markсист bir akım olarak ortaya çıkan ve bilimsel sosyalizme karşı Marksizmin sloganlarıyla donanmış sahte bir bayrak altında savaş açan revizyonizm, devrimci işçi sınıfı hareketi içinde "Truva atı" rolü oynayan bir burjuva uzantısıdır. Revizyonizmin özü aynı kalmakla birlikte, yöntemi ve mücadele biçimleri, sosyalizm mücadelesinin her tarihsel evresinde değişik biçimler aldı. Revizyonizm her defasında yeni tarihsel sorunlara el atı, bu sorunlara olumlu bir çözümün ve yaratıcı bir yaklaşımın olmadığı yerlerde özellikle başını kaldırıp boy gösterdi.

İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra, sosyalist topluluğun oluşması ve Sovyetler Birliği'nin başını çektiği antiemperyalist cephenin genişlemesiyle birlikte, revizyonizmin dikkatleri özellikle Sovyetler Birliği'nin büyüyen uluslararası rolünü zayıflatmaya yöneldi. Revizyonizm, dünya sosyalist sisteminin ve uluslararası komünist ve işçi hareketinin birliğini parçalamayı hedef alıyordu. Bu, 1950'lerin sonunda ve 1960'larda "ulusal komünizm" teorisinde, daha sonra Çekoslovak revizyonistleri tarafından da benimsenen "özgül sosyalizm modelleri" teorisinde ve son olarak da "Avrupa Komünizmi"nde ifadesini buldu.

Bu revizyonist kavramların tümü, günümüzde revizyonizmin işçi sınıfı hareketine, komünist partilerine ve sosyalist ülkelere karşı girişilen anti-komünist burjuva kampanyalarının başlıca aracı olarak hizmet ettiğini kanıtıyor. Komünist ve işçi hareketinin kendi bağında boy gösterip faaliyetini sürdüren revizyonizm bu nedenle, devrimci güçlerin yapısını en duyarlı bir biçimde etkileme olanağını taşıyor.

Revizyonizmin dikkatlerinin Sovyetler Birliği üzerinde, sosyalist topluluğun, genel olarak dünya devrimci sürecinin başlıca ve öncü gücü üzerinde toplanması bir rastlantı değildir. Sosyalist ülkelere karşı saldırılarıyla revizyonizm, anti-komünizmin ve antisovyetizmin başlıca dayanağıdır. Revizyonizme karşı mücadelelen, sosyalist ülkelerin anti-komünist ideolojije ve genel olarak anti-komünizme karşı savaşlarının başlıca konusu olması da bu yüzden.

Revizyonizme karşı mücadele deneyi, onu cansız bırakmanın başlıca silahının,

Parti'nin ikeli ideolojik ve politik tutumu ve toplumsal gelişimin sorunlarının başarıyla çözülmesi olduğunu gösteriyor. Bu, Partimizin 1969 Nisan'ından bu yana faaliyetleriyle de belgelendi. Bu nedenle, 1960'ların sonunda karşılaştığımız derin Parti ve toplum bunalımından bugüne kadar geçen dönem, ülkemizde sosyalizm tarihinin en başarılı dönemi oldu. Bu dönemde yaşamın bütün alanlarında önemli başarılar kazandı. Bu başarıların temeli, ne bir fazla ne bir eksik suydü: Dünyanın devrimci dönüşümüyle ilgili bilimsel öğretmeye dönüşüme Marksizm-Leninizmin tutarlı ve yaratıcı uygulaması.

kolera

Var mı
Yok mu ?

KAPİTALİZMİN BAĞIRSAK HASTALIĞI

Dr. Caner FİDANER

Türkiye'de yıllardır her yaz tartışılan soruyu biliriz: "Kolera var mı, yok mu?" Her yaz, bir yandan resmi yetkililer "Türkiye'de kolera yoktur" derler, bir yandan zaman zaman sağlık örgütlerinde izinler kaldırılır; radyolardan, televizyonlardan sulanın, sebzelerin temizliğine dikkat edilmes gerektiği anlatılır; çevremizdeki ülkelerde kolera olduğu, bize de geçebileceği ama hâlâ geçmediği açıklanır. Ara sıra da gazetelerde baharak hastalığı haberleri yayınlanır. Bu bahırsak hastalığının birçok olumsuzluğu vardır. Akut, yaygın, bulantılı, tehlikeli, zehirli bahırsak hastalığı... Bu arada halkın aradına yaygın söylentiler çıkar, "Filan mahallede kolera varmış, şu kadar kişi ölmüş, şu kadar kişi hastalanmış" diye Hızını alamayan bazı milliyetçiler, kendilerine çok güvenmişlerdir. "Hayır efendim, hayır; ne minasabet Türkiye'ye turist gelmesin diye Yunanlılar uyduruyor bu kolera laflarını" derler. Böylece tartışmanın odak noktası, "Kolera var mı, yok mu?" sorusuna kaydırılır. Aslında konunun pek önemli olmayan bir yönüdür bu.

Bir ülkede sağlık hizmetlerinin düzeyi, o ülkede koleraının varlığının açıklanmasıyla değişmez. Çünkü bir ülkeye kolera dmandan düşer gibi gelmez. Koleraın bir ülkeye yayılabilmesi, yerleşebilmesi için kendisine uygun bir ortam bulması gerekir. Açığa akan lağım lar; denizlere, derelere kanşan, yakınından denize girilen kanalizasyonlar; ortaklık yere bırakılan, iyi toplanmayan çöpler; yıllarca öncesinden kalmış, boruları yetersiz, içine pislik kanşan su şebekeleri; hela çukurları zamanında boşaltılmayan mahalleler... Böyle bir ortamda kolera da rahatlıkla görülebilir, bütün öteki bulantılı hastalıklar da Türkiye'de bütün öteki bulantılı hastalıklar bol bol görülmektedir; ishal nedeniyle her yıl binlerce bebek ölmektedir; evlerin içi karasineklerle, sivrisineklerle dolarken, bazı kişilerdeki hastalığın gerçek adını ne olduğunu tartışmak ne derece önemlidir? Aslında üzerinde durulması gereken nokta, Türkiye'de hemen bütün yerleşme yerlerinde bulantılı hastalıkların kolayca yayılabileceği bir ortamın varlığıdır. Bu konuda hükümet-

ten, sağlık bakanlığından, herkesin sağlığına yaşama hakkının sağlanması için çevremizdeki hastalık yapıcı ortamın düzeltilmesini istemeliyiz.

HASTALIKLARDA ASIL ETKEN

Bütün tıp kitapları, veremden etkeni olarak "Koch basili"ni gösterir. Ama bu ufak basil, iyi beslenen, rahat yaşayan kişilere fazla diş geçiremez de, genellikle sağlığına ayıracak para bulamayanlar hasta eder. O zaman da insanın aklına, hastalıklarda asil

etkenin toplumsal koşullardan geldiği gelir. Ebette tek tek kişilere indirgediğinizde için için kişisel özellikler de girer. Neden aynı çevre koşullarında yaşayan iki komşudan birisi hastalardan öteki sağlam kalır? Bu sorunun yanıtı, hastalanan kişinin ötekiden daha dayanıklı olduğudur. Ama soruyu bir ilke için sorarsanız, konunun toplumsal yanı da iyi görünür. Neden Türkiye'de her doğan on çocuktan birisi yaşama ilk yılında ölür? Tedavi edilebilen bir hastalık olduğu halde neden zatürre her yıl Türkiye'de binlerce bebeğin ölümü-

ne neden olur? Niçin beslenme yetersizliği geçekondalarda ya da köylerde daha sık görülür? Bu soruların yanıtlayabilmek için, sağlığın toplumsal niteliğini gözden kaçırmamamız gerekir. İşte koleraın, tifonun, dizanterinin bir ülkede çok sayıda görülmesinin ilk adımıdaki sorumluluk da buzuk çevre koşullarıdır.

Şimdi bir adım daha ileri gidelim, başka bir soru soralım: Çevre koşulları neden bozuktur? Neden çöpler toplanmaz, kanalizasyonlar bozuktur? Niçin su arıtma düzenli ve temiz akmaz, lağım lar plajlara dökülür? Bu soruların sorulduğunda kişilerin çoğu ya bir kişiyi, ya da bir kurumun sorumlu tutacaktır. Bazıları belediye başkanını temsil edecek suçlar bazıları Devlet Su İşleri'nin ya da Yol Su Elektrik örgütünün iyi çalışmadığını söyler.

Oysa tek tek kişilerin bu sorunlarla baş edebilmesi düşünülemez, ne denli çalşkan olsun olursa olsun. Kurumlarıdaki yetkililere sorulduğunda zaman da, ellerindeki para ve araç gerecin ancak bu kadana yettiğini anlatırlar. Birçok kamu kuruluşu için bu doğrudur. Gerçekten de bu kuruluşların çoğu, yapmakla sorumlu oldukları işlere yetmesine olanak

ŞENTEPE'DE KATLİAM

Geçmiş hafta Ankara'nın Şentepe mahallesinde meydana gelen olaylar, faşist baskı ve terörün yüksüğü boyutları gözler önüne sermesi bakımından ilginç birer vaka. Polis, üç kişiyi kustuğu dükkanda otomatik silahlarla tarayarak öldürdü. İnsanlık dışı bu olayı sermaye basını "silahlı çatışma sonunda üç anarşist öldürüldü" şeklinde veriyor. Mahalle halkının olay hakkında söyledikleriyle emnyet yetkililerin söyledikleri birbirinden oldukça farklı. Yetkililer olayı çarpıtarak katilleri haklı göstermeye çalışırken, olaya tanık olan üç genç tereddütüz ve sorgusuz sualsiz öldürüldüklerini açıkça söylüyorlar.

Olayın gelişmesi Şentepe'de oturanlar tarafından şu şekilde anlatılmaktadır: Gece polis devriyesi Şentepe'nin ülküderin yoğun olduğu yerinde birkaç gençle karşılaşır. Onlara dur ibtan yapmasına rağmen bu gençlerden biri polise ateş edip bir memuru yaralar. Ancak gençlerin ülkücü olmaları kuvvete tahmin edilmektedir. Daha sonra ateş edenler kaçar. Ancak civarda bulunan devriye olaydan sonra bir kişi yakalar. Yakalanan genç hisyeden habersiz, atesinin gün derneği açacak olan arkadaşlarının temlik için gittikleri kiralanmış yerini söyler. Polis kendisine ateş edip

etmediklerini burmaksızın sadece tahmin üzerine ve intikamcı duygularıyla o yer basar ve hiç bir mukavemetle karşılaşmaksızın anı burkasına içeri girip üç savunmasız ve hisyeden habersiz genç tarayarak öldürür. Hermen olaydan sonra da 19, 21 ve 18 yaşında bulunan bu gençlerin cesetlerini 34 Plâkallı sivil bir Renault arabamın arkasına atarak ve yaralı gençleri hastaneye götürceklerini söylüyorlar oradan uzaklaşırlar.

Öldürülen gençler doğrudan doğruya Kaşığıkça mezarlığına götürülürler. Halkın ifadesine göre arabamın arkasına atılan üç gençten biri o sırada daha canlıymiştir. Ancak daha sonra o da ölmüştür.

Olayın kullanılmasında ötetinde, insanımıza duygularla acımasızca sürdüren bir insan avından başka bir şey değildir. Daha önce bir polis yaralaması, polislerin üç kişiyi öldürmesini haklı kılmaz. Bu olay polis MC devrindeki aşkandırıldandan hiçbir şey kaybetmediğini göstermektedir.

Nitelik polisler aleyhine suç delillerini ortadan kaldırıcı davranışta bulundukları için savcılığa haklarında soruşturma açılmıştır. Ancak bu da onların işi suçlarını yani adam öldürme suçlarını ortadan kaldırmaz.

YÜRÜYÜŞ Şentepe uluan konusunda Çağdaş Hukukçular Derneği Genel Sekreteri Erşen Sansal'ın görüşlerine başvurdu:

"Silah taşıyan kamu görevlilerinin silah kullanma yetkileri, kanun, nüzük ve yönetmeliklerle düzenlenmiştir. Genel günlük görevleri dışında, kanunun silah taşıma ve kullanma yetkisi tanıyan örnekler orman muhafaza memurları, kır bekçileri, köy korucuları vb. gibi görevliler açısından da sorunun ihmal edilmesinin gerekçesi birlikte, asıl önem kazanan genel günlük görevi yapan kolluk kuvvetlerinin silah kullanma yetkileridir.

Şehir ve kasabalarda görev yapan genel günlük görevlilerin polislerin yetkileri, Polis Görev ve Yetki Kanunu'nda gösterilmiştir. Kanun'da polislerin silah kullanabileceği haller teker teker sayılarak; başlıca, nefsinin korunması, başkalarına başka suretle savuşturulmaması, sakaldınan önlemek, muhafazasında bulunan silah ya da karakollarla yönetilen sıldırılan başka suretle savuşturulmaması, gözetilme mukavemeti kullanabileceğini kabul edilmiştir.

Gene bir genel görevlisi olduğu Jandarma Kanunu'nda belirtilen jandarmadan ise hangi hallerde silah kullanabileceği, Jandarma Teşkilat ve Görev Tüzüğü'nde ayrılmıştır. Bu Tüzük, jandarmaların silah kullanma yetkisini, yalnızca Ceza Kanunu'ndaki "meşru müdafaa"nın koşullarının var olması halinde kabul edilebileceğini de belirtirken başka, silah kullanmanın derecelerini de saymaktadır. "... silah kullanmak; dipçik ve sığıngı kullanmak ve ateş etmek suretiyle olmak üzere üç türdür. Ateş etmek son olarak yapılır."

Polis Görev ve Yetki Tüzüğü'nde, polislerin silah kullanma yetkisini kapsaması ve bu yetkinin veriliş nedenine şu şekilde gösterilmektedir:

"Polis Vazife ve Selahiyet Kanunu'nun 16. maddesi muhbirce polis için silah kullanmak selahiyetinin kabul edildiği hallerde silah kullanmasını, silah kullanmaktan başka bir çare bulunmadığı hallerde müstahır. Bu takdirde mümkün olduğu kadar suçlunun öldürülmeden ziyade yaralı olarak yakalanmasına dikkat edilmesi ve kalabalık yerlerde silah kullanmaktan imkan nisbetinde saklanması icabeder."

Silah kullanma yetkisinin düzenlendiği bir başka

kanun, Türk Silahlı Kuvvetleri İç Hizmet Kanunu'nda ise, karşındaki şahıs veya topluluk ister silahlı, ister silahlızs olsun, silah kullanmadan önce, silah kullanacağı ihtilamı mudaka yapılmasını öngörmekte, silah kullanılmasına tarzını ise şöyle belirtmektedir:

"Silah çeşitlerine göre edulü olabilecek şekilde kullanılır. Önce kesici ve dürtücü silahlar ile atesli silahlar hedefe tevci edilir, sonra atesli silahların öpük ve kabalızın kullanılır, daha sonra kesici ve dürtücü ve atesli silahlar biffül kullanılır. Silah kullanmak mudaka ates etmek değildir. Ates etmek son çareddir. Önce havaya ültar ates yapılır. Sonra ayağa doğru ates edilir, mukavemet veya taarruz veyahut tehlikeli bir tehvide varan mukavemet hali devam ederse, hedef gözetilmeksizin ates edilir."

Uygulamada polisin gicününü aşacak olaylarda jandarmadan veya askerlerin görevi çağırıldıkları bilinmektedir. Yani polisin öndemeydiği olaylarda gicününü sağlayacak olan jandarmadan ve askerlerin uymak zorunda oldukları yasal hükümlerin, onlardan "daha sorulmayan" koşullarda görev yapan polis için uyulması gerekmektedir.

Polis Görev ve Yetki Kanunu'nda silah kullanma yetkisini düzenleyen madde, silahlı hangi hallerde kullanılabilceğini belirtmekte yetmektedir. Silah kullanma ile öndemmenin aynı şeyler sayılabileceğine yer tanımamaktadır. Kanunlarda örneğin "vur emri" gibi bir yetki yer verilmemiştir.

Aslında polisin silahlı kanunlara aylan ve öldürme aracı olarak kullanılması tartışılmakla abes değildir. Ne var ki, sorunun vahim olan yanı da budur. Polis, kanunlarda belli ve sınırlı olan yetkilerini kullanmayı, silahlı cinayeti aracı olarak kullanması, terör olaylarında bir boyut olmaktadır.

Ancak bir cinayetin failinin polis olması, o olayı adli soruşturmada uzak tutmaya ya da soruşturmamın savaklanmasına neden olmaz. Tam tersine toplumun güvenliği için tanınmış silah kullanma yetkisinin topluma karşı kullanılması hale gelmesinde adli önlemlerle karşı çikilmalıdır."

olmayan bütçelerle çalışırlar. Türkiye'deki bütün yurttaşlara sağlık hizmeti götürmekle yükümlü olan Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı'nın 1978 yılındaki toplam bütçesi, sekiz milyar liranın da altında; bu para toplam bütçenin ancak % 2,97'si ediyor. Teşvik tedbirlerine, vergi iadelelerine, en pahalı ilaçlara para bulmak gerektiğinde hiç güçlük çekilmiyor, ama kamu hizmetleri için para gerektiği zaman "mali dar boğazlar", "döviz yokuşu" "enkaz halinde devralınan ekonomi" ile karşılaşıyor.

Gerçekten de kapitalizmin sağlık hizmetlerine, öteki kamu hizmetlerine, kamu giderleri arasından ayrıracak parası yok. Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığı bütçesinin genel bütçe içindeki oranı 1965'ten bu yana % 5'in üzerine çıkmamıştır. Bu hizmetleri devlet yeterince üstlenemeyince, özel girişimcilerimize kârlı alanlar açılıyor. İçinde bulunduğu düzenin mantığına uygun olarak, herkesin kendine sağlık bakımı sağlayabilmesi için başınan çaresine bakması gerekiyor. Sonuçta, sağlığın para ayrılabilecek, "özel sağlık hizmetleri piyasası"na alıcı oluyorlar. Böylece de yeni bir kâr kaynağı doğuyor. Bu piyasada, özel muayenehanelerin kârları çok alacak gönlülü bir yer tutuyor, çünkü onlar küçük işletmeler halinde ve dağınıklar. Aslan payını özel hastaneler, ilaç tedarikçileri, tıbbi araç-gereç firmaları gibi büyük kuruluşlar alıyor.

HAŞARATI GÖLDÖRENLER

Barek hastalıkları için de aynı şeyler geçerli. Bu hastalıkların gerçek nedeni olan bozuk çevre koşullarını düzeltmeleri için kamu kuruluşlarına gerekli para ayrılmıyor. Bu durumda, çevre koşullarından rahatsız olanlar, kendi kişisel çabalarını düzeltmek için para ödeyerek bir takım önlemler almak zorunda kalıyorlar. Ormeğün çam yıllarda satış çok artan mallardan biri de böcek öldürücüler. Havaya sıkılan ve o anda orada bulunan sinekleri, böcekleri öldüren ilaçlar çok kısa bir süre için rahatlık sağlıyor. Ama sineklerin çoğaldıkları ortam, çöplükler, bataklıklar ortadan kalkmadığı için ertesi gün ev yine sineklerle doluyor. Yani ilaç gerçekten havaya sıkılmış oluyor. Birkaç gün sonra yine bir şişe böcek öldürücü almak gerekiyor. Piyasa iyi denetlenmediği için ruhsatsız, süresi dolmuş bir sürü ilaç da bu arada alıcı buluyor. Ama sineklerin üreme hızıyla onları tek tek öldürerek başa çıkmak olanaksız. Sonuçta sinekler azalmıyor, ama halkın cebindeki paranın bir kısmı daha ilaç tedariklerine kâr olarak aktarılmış oluyor.

Barek hastalıklarının tek ticari yönü bu değil. Çevredeki olumsuz koşulları düzeltmek bir yana, daha da kötüleşmesi önlenemediği için bulaıcı hastalıkların sayısında da yıldıan yıla bir artış görülmeye başlandı. Burada da "tedavi edici özel sağlık hizmetleri piyasası" için yine giriyor. Bu hastalıkların özel sağlık bakımını, ilaçları için ödedikleri paralar da kâra dönüşüyor.

Burjuvazinin amacı, halktan sağlık hizmetleri için daha çok para toplayabilmek. Şimdilik tek tek bireylerin "kendini istekleriyle" ödedikleri parayı arttırmak için, bu ticareti daha organize hale getiren planları yapıyor. İlk girişime "Genel Sağlık Sigortası Yasa Tasarısı" adı verilmiştir. Denfokotal toplumsal muhalefetinin konuya sahip çıkmasıyla bu tasarını açılan destekleyerek aynı zamanda "halkçı" olmak olanağı kalmadı.

Ancak, başka konularda da ya paldığı gibi, burada da adımı değiştirerek aynı ilkeyi gerçekleştirebilme eğilimi var. Adının "Ulusal Sağlık Hizmetleri Yasa Tasarısı" olacağı açıklanan yeni bir tasarı gündeme geliyor. Bu tasarı yasalaşırsa, başta işçi, memur gibi belirli belli olanlar olmak üzere bütün emekçilerin sırtına yeni bir vergi, "sağlık primi" adıyla yüklenecek. Böylece sağlık ticareti, devletin aracılığı üstlenmesiyle daha da "meşru" hale gelecek. Bu tasarına şiddetle karşı çıkmak hepimizin görevi oluyor.

NASIL DÜZELEBİLİR?

Adı ne olursa olsun, bozuk çevre koşullarının yol açtığı hastalıklar, aslında kapitalizmin "bağırsak hastalığı." Kapitalizm hasta, yürümüyor artık. Yarattığı pislikleri temizleyemiyor, yok edemiyor, dışarı atamıyor, kendi kirliliği çevreyi zararlı hale getiremiyor. Halka koruyucu ve iyileştirici sağlık hizmetlerini yeterince sunamıyor. Sağlık hizmetleri için gerekli payı ayıramıyor.

Bu tatsız görüntüyü değişmez bir gerçek gibi düşünenler iki farklı şekilde davranıyorlar. Bir kısmı, "daha çok para gerekirse halktan toplayalım" diyorlar. Bir kısmı da, "Eh, bu düzende bu kadar olur" diyerek oturup bekliyorlar.

İlk düşünceyi savunular, sağlık alanında kazanılan kârları haklı görenek, halkın "herkese sağlıklı yaşama hakkı sağlanmalıdır" isteğine karşı çıkmış oluyorlar. İkinci grup ise, kendi kendine olacak bir değişiklik bekliyor, kaderciğe düşüyor. Elbette, sağlık hizmetlerindeki aksaklıklar, Türkiye'nin öteki sorunlarından ayrılmaz. Ama, her şey birden değişmeden de yapılabilecek şeyler, kazanılacak haklar, atılacak adımlar vardır. Bunları da emekçilerin örgütlü gücü sağlıyor, sağlayacak.

Her şeyden önce, Anayasa'nın 49. maddesi hatırlanmalı:

CHP'li belediye örgütlü halkın mücadelesine boyun eğdi

Geçekodu sorunlarının yoğun olduğu İstanbul Kağıthane'de Çağlayan, her türlü belediye hizmetlerinin yoksun bir bölge. Sorunlar çok, ancak Çağlayan emekçilerinin seçimlerde oy için bol bol vadede bulunan CHP'li belediyeden öncelikle beklendikleri sokakların ayrıcalık tanınmadan asfaltlanması, her sokakın ulaşımlarını kolaylaştırılması...

Ne var ki bir takım sokaklar asfaltlanırken belediyenin emekçilerin istemlerine kayıtsız kalması onlara, Türkiye İşçi Partilerinin de etkin çabalarıyla, örgütlü direniş geçilmez sorunların çözülemeyeceğini gösterdi. Yediden yetmiş tüm mahallelerin katıldığı direniş sonunda Sahra sokak da asfaltlanmaya başlandı. Belediye hitlesel isteğe uymak zorunda kalmıştı. Çünkü karşılarında örgütlü bir halk duruyordu.

"Devlet, yoksul veya dar gelirli sınıfların sağlık şartlarına uygun konut ihtiyaçlarını karşılayıcı tedbirler alır."

Devlete verilen bu ödevlerin yerine getirilmesi için uğraşılma-

lı, sağlık için genel bütçeden ayrılan para artırılmalıdır. Bu paranın büyük kısmı, çevre sağlığını düzeltilemez, ana-çocuk sağlığı, sağlıklı konut gibi koruyucu hizmetlere ayrılmalıdır.

Sağlık hizmetleri için halktan para toplanamaz. Doğuştan kazınmış bir hak olan sağlıklı yaşama hakkı için para ödenemez. Bu hak devletin güvencesi altında olmalıdır.

BİRLİKTE
KUVVET
DOĞAR

MADEN-İŞ

BÖLGE TEMSİLCİLİĞİ SEVDİŞEHİR

**PROTOKOLDAKİ HAKLARI TÜRK METAL ALMAMIŞTIR
HÜKÜMET İŞÇİLERİNE HÜRMETEN VERMİŞTİR.**

T. C.
İSYANET İLERİ BAŞKANLIĞI SEVDİŞEHİR MÜFTLÜĞÜ

Sevdışehir Müftülüğüne Hattımlan 1978 MİDDİ. 1598 HİTİ YALIN AIT SEVDİŞEHİR
ARIZ GÖR RUMAZAN AYNA MAHİT

İMSAKİ YEDİR.

BU NASIL SINIF SENDİKACILIĞI?

Sevdışehir Alüminyum Tesistlerinde çalışan işçilerin yoğun faşist saldırılara ve teröre rağmen yürüttükleri mücadele hala belleklerden silinmedi. Bu mücadele sınıf ve kitle sendikacılığının egemen olması amaçlıydı. Bugün de faşist eğilimlerin odaklaştığı Türk-Metal sendikasına karşı Maden-İş çatısı altında bilinçli işçiler tarafından kararlı bir mücadele sürdürülüyor.

Görünüşe bakılırsa Maden-İş 15 Bölge temsilcisi Mustafa Satış da sınıf ve kitle sendikacılığında yana. Yayınladığı bildirilerde parlak laflarla Maden-İş sendikasının temsilcisinin sınıf ve kitle sendikacılığı olduğunu tekrarlıyor, bu temel ilke çerçevesinde çalıştıklarını anlatıyor.

Ama aynı bildirilerde bir göz atmak bu ilkelere "savaş" getirildiğini anlamak için yeterli de artıyor.

Yayınlanan bir bildirinin başlığı şöyle: "Protokoldaki hakları Türk-Metal almamıştır. Hükümet işçilerine hürmeten vermiştir." Türk-Metal sendikası işçilerin arasında toplu sözleşme görüşmeleri sırasında imzalanan protokol ancak bu sözcükler ile değerlendiriliyor. "Biz daha iyi haklar aldık..." diye demiyor Maden-İş Bölge temsilcisi. Türk-Metal sendikası zaman zaman yapmış olduğu ötürü eleştiriyor. İşçilerine hürmeten iyi haklar sağlayan bir işverenle karşı karşıya olduğunu düşündüğü için, Bölge Tem-

siliciliğinin, bu konunun kendisi ile ilişkili olmadığına karar verdiği anlaşılıyor.

MC döneminde işten atılan işçilerin yeniden iş alınmaları konusunda sendika neler yapmıştır? Akla gelen bu sorunun yanıtını bildiren edilen parlık lafların arasında bulmak olanaksız. Ama Mustafa Satış bu konuda CHP'nin önde gelenlerine uzun uzun teşekkür ederken kendisine yapacak birşey kalmadığını da anlamak istiyor. Bildiride şunları söylüyor: "Bu kazanımda Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı Bakan Sayın Deniz Baykal'ın, CHP Genel Sekreteri Sayın Mustafa Üstündağ'ın Konya Milletvekillerinin, CHP ilçe örgütünün, CHP gençlik kollarının omuz omuza verdik-

leri haklı çabaların payı büyüktür. Bu fedakarlıklarından ötürü teşekkürü borç biliriz."

Satış dinin sendikacılığa alet edilmesine de şu sözlerle karşılık yapıyor: "Dini sendikacılığa alet edip halkımızın en kutsal duygularını istismar ederek çıkar sağlamak sendikacılık mıdır? Dinimiz 'Allah'ta kul arınama kimsesiz' dediği halde sadece çıkar için Allah'ın ismini ağızdan çıkarmıyız; bu sahtekarlara sendikacı denir mi?"

Ardından ne yapıyor dersiniz? Maden-İş anteli bir kağıda Ramazan imsakiyesi bastırarak tüm işçilere dağıtıyor. "Sınıf ve kitle sendikacılığının" böylesine de pes doğrusu...

ALLENDE OLMAK MI SOARES OLMAK MI?

'Soares "ben Allende Jmak isteniyorum" dedi ve IMF'ye teslim oldu. Tarih Allende'den daha onurlu bir yere gelmediğini yazacak.

ERCAN EYÜBOĞLU

11 Eylül Şilili'ye karşı devrim beşinci yılı. Beş yıl. Dönüp bir geriye bakmakta yarar var. Bu beş yılda dünyamız büyük değişikliklere tanık oldu. Şilili'ye de çok yakından gündirenen önemli gelişmeler. Ekim 73 Arap-İsrail savaşı ve doğal kaynakların emperyalizme karşı korunması bilincinin yaygınlaşması. Çinli halkların zaferi. Portekiz'de Yunanistan'da, İspanya'da faşist rejimlerin yıkılması. Fransa'da ve İtalya'da işçi sınıfı hareketinin siyasal iktidara aday olması. Yumuşama sürecinde Helsinki ile varılan aşama...

11 Eylül, Allende adıyla özdeşleşen deneyimin insanlık açısında "acı son'u. Ve Türkiye'de bilinen gelişmeler: 12 Mart faşizminin demokrasi güçlerini geriletilmesi. I ve II. MC dönemleri ve 78 başında Başbakan olan Ecevit'in sözleri: "Bir Allende olmak isteniyorum."

ŞİLİ DERSLERİ

Karşı devrimden beş yıl sonra bile Şilili deneyiminden çıkarılacak dersler var. Sosyalistler için, sosyal demokratlar için, ve faşizmi kanatları altında besleyen AP için.

Tekrar tekrar belirtmekte yarar var. Şilili'de halk birliği programı, bir sosyalizme geçiş programıydı. Barışçı geçiş belli bir yere kadar belli ölçülerde eleştirilebilir, eleştirildi de. Ama amaç sosyalizme geçişti. Ecevit için 73 seçimleri öncesinin bir iki sloganı dışında böyle bir amaç hiçbir zaman söz konusu olmadı. CHP ile hayalhanelerindeki ileri demokrasiyi gerçekleştirmeyi düşleyen birliği hariç, sosyalistler ve kızgın CHP bunu böyle bildi.

Şilili Komünist Partisi özleştiri ve durum değerlendirmesi yapıyor. Allende, faşist tehlikeyi zamanında görmedi; Ordu için deki kıpırdanışlar ve darbe girişimleri Allende'yi üyarmayı yetmedi. Ordunun tarafsızlığı ilkesi adına faşistler temizlenmedi. Genel Kurmay başkanı öldü-

riildi, gene harekete geçilmedi. İşte bu noktada Ecevit Allende olmak istemiyorsa onun akıbetinden ders almalıdır. Dengesi, uzlaşmacı, "sağa da sola da karşı" bir yaklaşım faşizmin tırmanmasında başka hiçbir sonuç vermedi, vermez.

Şilili yemeci, Hristiyan demokratlar için de öğretici. Allende'ye karşı içten ve dıştan düzenlenen tertipler karşısında Hristiyan demokrat parti "ülkeyi komünizmden kurtarmak için" Halk Birliği'ne karşı cephe aldı. Allende'ye karşı yoğun ve yıkıcı bir muhalefete girişti. Sonuçta Allende devrildi, ama faşizmin kurbanları arasında Hristiyan demokratlar da vardı. Bugün bunları pek çoğu Pinochet'in devrimci için verilenan tifaşist mücadelede komünistlerle, sosyalistlerle omuz omuza taşıyor.

SOARES'E ÖZENME ÇIKMAZI

Ecevit Allende olmayacak. Çünkü Allende ben marksistim diyor. Çünkü Allende'nin partisi CHP gibi sağdan ortanın soluna kaymamıştı, işçi kökenli, işçi tabanlı bir kuruluştu. Çünkü Allende'nin yanında işçi sınıfının en bilinçli kesiminin örgütlü gücü, Şilili Komünist Partisi vardı. Böyle olduğu için de dış ve iç sömürücü çevrelerin yıldırımını çekti. Ecevit için böyle bir durum söz konusu değil. Portekiz'de Soares de aynı şeyi söyledi. "Ben Allende olmak isteniyorum" dedi. O birşey daha söyledi. "Ben Masarik'e olmayacağım." Ecevit, ben Allende olmayacağım, diyor. Soares de ben ne Allende ne Masarik olmayacağım diyor. Ama Ecevit, ben Soares olmak istiyorum diyor. "Karanfil Devrim'in" en aktı günlerinde Soares'e arka çıkarak...

Nisan 74'te faşizm yıkılmıştır, yeni hükümetle ilerici subaylar, 40 yıllık faşist bastırma kararında Soares'e arka çıkarak... Nisan 74'te faşizm yıkılmıştır, yeni hükümetle ilerici subaylar, 40 yıllık faşist bastırma kararında Soares'e arka çıkarak... Nisan 74'te faşizm yıkılmıştır, yeni hükümetle ilerici subaylar, 40 yıllık faşist bastırma kararında Soares'e arka çıkarak...

karşı-devrimi körükler. Willy Brandt komünist tehlikenin çanlarının çalar, Kissinger açıkça müdahale tehdidinde bulunur. Arkasına özgürlükçü (sosyal) demokrasiyi alan Soares işe koyulur. Komünistler, ilerici subaylar hükümetten uzaklaştırılır. Devrimci kazanımlarda geriye dönüş süreci başlar.

Bu sırada Türkiye'de 1975 Senato seçimleri yapılmaktadır. Seçim konuşmalarında Ecevit şu noktayı özenle vurgulamaktadır: Portekiz'de 40 yıllık faşist diktatörün yıkılmasıyla ortaya kıpkızıl bir komünizm çıktı. Faşizme karşı da, komünizme karşı da demokrasiyi ve özgürlükleri Soares savunuyor, Türkiye'de de faşizmi ve komünizmi önleyecek olan demokratik sol bir CHP'dir.

Ecevit, Allende olmamak için Soares'e sarıldı, onun yolunu izliyor. Portekiz'in ve Türkiye'nin özgül koşulları var, ama Soares partisinin akıbeti Ecevit'in için beklemesi? Sorun kuşkusuz bu iki akıbet arasında bir seçme yapma sorunu değil. Allende öldürüldü ve arkasında faşist diktatör geldi, Soares sadece dışarıya ve faşizm henüz gelmiş değil. Şilili, Portekiz ve Türkiye ortak sorunları olan ülkeler. Allende'yi öldüren, Soares'e bile katlanamayan güçler Türkiye'de de etken. IMF'ye teslim olan Soares Allende'den daha onurlu bir yere gelmedi.

HIZ MI, YÖN MÜ?

Şilili'ye faşist darbeden bu yana 5 yıl geçti. Dünyada bunca değişiklikler, bunca dönüşümler oldu. Herkes bu gelişmeleri değerlendirdi, kendince dersler çıkardı. Ecevit de izledi bu gelişmeleri, dersler çıkardı. "Bir Allende olmayacağım" dedi. Ecevit de değişti. Öğrendi, ustalaştı. Önemli olan kuşkusuz kişilerin kendilerini değerlendirmesi değil, somut pratik değerlendirilmesi. Ama bu somut pratik de kişilerin özel müdahaleleriyle belirleniyor biraz.

Nisan 1974. Fransa Cumhurbaşkanı Pompidou'nun cenaze töreni için Paris'e gelen dönem Başbakanı Sayın Ecevit'le Büyükçekirtiler görüşüyoruz. "Türkiye Gençliğinin somut taleplerini"ni içeren 4 sayfalık bir liste sunuyorsunuz Başbakanca. Okuyup inceliyor oracıkta ve bize şöyle diyor:

"Arkadaşlar. Taleplerinizin bir bölünmüşlüğü benimsemiyorum. Bir bölünmüşlük benimsemiyorum, fakat gücüm bunları yerine getirmeye yetmiyor. Benimsediğim öteki bölünüş ise yakından ilgileneceği ve yerine getireceğim. Bu vesile ile yazı ve konuşmalarında sık sık kullandığım bir benzetmeyi sizlere iletmek istiyorum. Halkı bir katarla, bir kısım solu da bir lokomotif ben-

zetirim. Hızlı, daha hızlı gitmek için, hedefe bir an önce ulaşmak için lokomotif katarı bırakıp gider. Oysa asıl hedefe lokomotif değil katarın ulaşmasıdır."

O zaman biz kendilerine benzetmenin yanlışlığı olduğunu, asıl sorunun hızda değil izlenen yönünde düğümlendiğini söyleyebiliriz. Siz ve tüm öteki partiler, halkı, kitleleri hep daha önce düşünmüş, yönü belli, uçları "Seli-miyenin kıslasına varan" raylar üzerinde işleyen bir lokomotifin arkasına takıyorsunuz. Sizinle ayrılığımız burada: Biz ucu engin ovalara, düzlüğe, esenliğe çıkacak raylar döşemek istiyoruz, bunun için bilimsel sosyalizmi benimsiyoruz. Aynı trenle biraz hızlı, biraz yavaş gitmek temel sorunu değıştirmeye gerek. Önemli olan, asılolan, katarı başka bir yöne, sosyalizm yönüne çevirebilmektir.

Sayın Ecevit bize hak verdi, benzetmesini de düzelttiğimize söyledi. Ben benzetmeyi bir daha kullanıp kullanmadığımı bilmiyorum. Amaortada olan birşey var ki ona değinmek gerek.

Allende, hızlı gütüğü ve kitlelerden koptuğu için değil, belki yeterince hızlı gidemediği için, fakat asıl yönünü değıştirdiği, sosyalizme yöneldiği için hedef seçilmişti.

Mario Soares'de sosyalizme "saptırılan" katarı hangi hızla olursa olsun tekrar eski rayına oturtması için "yoktan varedilip politika sahnesine salınmaz" (B.Boran, Yürüyüş, s. 178)

SEÇMENİN SINIRI

Toplumsal olaylarda birey iradesinin kuşkusuz önemi var. Nesnel koşullar yanında özel koşullar da önemli çünkü. Öz-

nel koşullar deyince de bir liderin bilgi ve bilinç düzeyi, kişisel eğilimleri ve düşünce yapısı da akla gelir. Şu yada bu kişilikte olması toplumsal ve politik gelişmeleri bir yere kadar etkiler.

Ama, son çözümlemede belirleyici olan, kesinlikle nesnel koşullardır. Oluşumuna bireylerin de katıldığı nesnel koşullar.

Bu açıdan bakınca Ecevit'in içinde bulunduğu nesnel koşullar neler? İç ve dış olarak ayrılabilirse de bir bütün oluşturulan bu koşulları TİP Genel Başkanı B. Boran Yürüyüş'ün geçen sayısında özetledi:

"Ancak, açık sağın duruma hakim olmadığı çok sıkışık durumlarda, geçici olarak, sol görünümüne sosyal demokrasiye başvurmak, daha sağ bir yönetim olanağı beirir belirmez sosyal demokrasiyi yedeğe almak ABD'nin izlediği politiktir. Açık ve belirgin örneği de Portekiz'dir. Soares ve partisi 74 Nisan devriminden sonra yoktan var edilip politika sahnesine salındı, sınımda yedeğe itilip daha açıkça sağ bir yönüne itiliyor."

Bu bakımdan, Ecevit'in yapıldığı seçme, aslında çok sınırlı. Kendisi isteseydi de Allende olmazdı, ama Soares'in Portekiz'de izlediği çizgiye sarılması da nesnel bir gözlem. Nesnel ve şartlı değil. Allende olmamak isteyen Ecevit Soares'in çizgisi ile esenliğe ulaşma umudunda. Oysa, "emperyalist-kapitalist ilişkiler ağı içinde kaldıkça Türkiye için esenlik söz konusu olmaz."

Ecevit Allende olmazdı, ama Soares olmasını da engellemek gerekir. Faşizm, açıkça "Keşke Soares olsa" diyor, sosyalist hareket Soares çizgisine yaşam hakkı tanımamalı.

11 Eylül 1978 Şilili Halk Birliği Hükümetine karşı emperyalizmin tezgahladığı kanlı faşist darbenin 5. yıldönümüdür. Faşist darbe ile başta Şilili'nin meşru başkanı Allende olmak üzere 50 bin Şilili yurtsever katledilmiş, binlerce kişi tutuklanmış, işkence görmüş, tüm demokratik özgürlükler, en temel insan hakları ayaklar altına alınmıştır. İnsanlık dışı baskılar yanında, faşist darbenin Şilili halkına getirdiği yokulluk, sefalet, açlık olmuştur. Faşist darbenin 5. yıldönümünü yaşadığımız günümüzde de insan haklarının çiğnenmesi, işkenceler, keşfi tutuklamalar, baskılar devam etmektedir. Binlerce Şilili yurtsever, faşist cunta zindanlarında tutulurken, gizli polislin tutukladığı 2500 yurtseverden hiç biri haber alınmamaktadır. Kuşaca faşizm, emperyalizmin desteğiyle Şilili'de insanlık suçunu işlemeye devam etmektedir. Şilili'deki faşist diktatörlüğe karşı mücadele ve Şilili'nin demokratik güçleriyle aktif, somut dayanışma dünyamız tüm demokratik, ilerici, sosyalist güçlerinin en önde gelen görevlerindenidir. Yürüyüş, Şilili'de faşizme karşı mücadele eden Şilili işçi sınıfı hareketi ve tüm demokratik güçlerle dayanışmada kararlılığını bir kere daha teyit eder, Şilili'de faşist baskılara son verilmesini, tüm politik tutukluların serbest bırakılmasını, kayıplar listesinde yer alan binlerce Şilili'nin baskı, işkence, katliamlarına kavuşturulmasını talep eder. Ülkemizin tüm anti-faşist, demokratik güçlerini; Şilili yurtseverlerini özgürlüklerine kavuşturulması için harekete geçmeye, Şilili'deki hareketi önderlerinden Şilili Komünist Partisi yöneticisi Victor DIAZ ve Şilili Devrimci Partisi eski Genel Sekreteri Exquiel PONCE'un bulunmaları ve serbest bırakılmaları talep etmeye çağırır.

YURUYÜŞ

İHANET ZİRVESİ

Yurt dışındaki işçilerin politik hakları tanınmalıdır

Başbakan Ecevit gerek 1977 seçim kampanyası sırasında gerekse 1978 yılı başında hükümeti kurarken, yurt dışındaki Türkiye işçileri için özellikle iki konuda kesin vadede bulunmuştu: Bu vadede, yurt dışındaki işçilerin emeklilik ve Türkiye seçimlerinde kendilerine oy kullanma haklarını tanınması idi.

Bu vadeden birincisi, geçen yasama döneminde yerine getirilmiş, kabul edilen yasa ve oca ilişkin olarak hazırlanan yönetmelik incelendiğinde, amacın yurt dışındaki işçilerin temel bir sosyal hakkının tanınmasından çok, onlardan daha fazla döviz çekebilme olduğu düşüldü de yurt dışındaki işçilere emeklilik hakkı tanınmıştır. Yurt dışındaki işçilerin seçme hakkına ilişkin olarak ise henüz meclis gündemine bir yasa tasarısı bile getirilmemiştir. Sadece, Başbakan'ın son Avrupa gezisinde Türkiye'li işçilere hitaben yaptığı konuşmalarda, hükümetin bu hakkı en kısa zamanda tanyacağı bildirilmiştir.

YURT DIŞINDAKİ İŞÇİLERİN SEÇME HAKKI DAHA FAZLA GECİKTİRİLEMEZ

Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları olarak herkes 21 yaşını doldurmuşsa seçme, 30 yaşını doldurmuşsa seçime hakkına sahiptir. Bu bir Anayasa hükmüdür. Bu hakkın kullanılmasında için her türlü kolaylığı devlet tarafından tanınması gerekir. 298 sayılı yasanın 34/D maddesi, "ev halkından seçme yeterliliğini ve seçim bölgesinde oy kullanma hakkına haiz olup da, o sırada yabancı ülkede bulunanlar da, ev halkını bildirmesine göre yazılır," demektir.

Ancak, seçmen kütüğüne Türkiye'deki ailelerinin müdahalesi sonucu yazılmıyacak, bu hakkın kullanılmasına olanak vermemektedir. Zira, eğer izin zamanına denk gelmiyorsa, oy kullanmak için binlerce kilometre uzaktaki işçilerin onbinlerce liralık masrafı katlanarak gelebilecekleri miankını değildir. Bunu göze alan olsa bile, çalıştığı işyerinden en azından bir haftalık bir "seçim izni" alabilmesi olanak dışıdır. Zira Avrupa'daki yoğun işsizlik nedeniyle patronlar özellikle Türkiye'li işçileri kapı dışarı etmek için vesile aramaktadırlar.

İla mevsimine yakın zamanda yapılan 5 Haziran seçimlerinde dahi, CHP ve gövüllü kuyrukçularının Avrupa ülkelerinde yürüttükleri yoğun kampanyaya rağmen Türkiye'ye göçen kullananların sayısı çok sınırlı kalmıştır. 1977 yılında Türkiye'de seçmen sayısının 21 milyon olduğu hatırlanırsa, yurt dışındaki 1 milyona yakın işçinin çalıştığı düşünülürse, bunun c y kullanma hakkına sahip alimleri de hesaba katıldığında en azından 20 seçmenden birinin oy kullanma hakkından yoksun olduğu ortaya çıkar. Kalıcı bu yurtdışı, kend i inisiyatifleriyle Türkiye'ni işsizlik ve döviz sorunlarına büyük ölçüde "çözüm" getiren aktif bir kesimi oluştur-

maktadır. Vatandaş olmanın da ötesinde, bu inkâr edilemeyecek katkılarıyla, Türkiye dışındaki işçilerin Türkiye'nin yönetimi üzerinde büyük hakları vardır.

SIYASİ PARTİLER YASASI DA DEĞİŞTİRİLMELİDİR

Yurt dışındaki Türkiye'li işçilerin oy kullanma hakkının tanınmasıyla bunun düzenlenmesi için hangi biçim bulunursa bulunsun işçilerimizin politik haklarına bütün kapsamlıya kavuşmaları yine de miankını olamıyacaktır. Zira seçimlerin gerçekleştirilmesi için seçmen listelerinin düzenlenmesi, seçim işleminin yapılması, oyların sayımı gibi bir seçim süreci yaşanmak zorunluluğu vardır. Bu seçim süreci içerisinde en önemli ve vazgeçilemez olan husus, seçmen iradesinin tam belirlenebilmesi için tüm siyasal partilerin tam bir özgürlük içerisinde seçmen kitlesi içinde görüşlerini açıklayabilmeleri, gerek listelerin tanzimini gerek itirazlarını sonuçlandırılmasını denetleyebilmeleri, gerekse oy kullanımı ve oy sayımını gözetim altında tutabilmeleri gereklidir. Tüm bunlar ise, siyasi partilerin yurt dışında da örgütlennmiş olmalarını gerektirmektedir.

Oysa, mevcut Siyasal Partiler Yasası, siyasi partilerin yurt dışında örgütlennmelerini kesin olarak yasaklamıştır. Siyasal Partiler Yasasındaki bu konuda kısıtlayıcı hükümleri değiştirilmeden yurt dışındaki işçilere oy hakkı tanınması, yurt dışındaki devlet temsilcilerine, konsolosluklara adayların yerleştirilmesi, konsolosluklara adayların tanınması ancak onlara seçim hakkını tanyan yasanın bir an önce çıkartılması gerektirdiği kadar. Siyasal Partiler Yasası'nın siyasi partilere yurt dışında örgütlennme ve uluslararası ilişkiler kurma yasağı ve kısıtlamaları getiren hükümlerinin de değiştirilmesi zorunlu kalmaktadır. Yine aynı biçimde Pasaport Kanununda da gerekli değişikliklerin yapılması, siyasi parti temsilcilerinin yurt dışına serbestçe seyahat yapmasını engelleyen, kısıtlayan hükümlerde değiştirilmelidir. Ancak bu koşullarda yurt dışında yaşayan, yurda gönderdikleri dövizlerle büyük fedakarlıklar yapan bu emekçilerin en temel hakları olan politik hakları tanınması olacaktır.

Dünya kamuoyunda gündendir tanıtılması yapılan üçlü Camp David zirvesi nihayet başladı. Hemde bu kez bizzat Başkan Carter'ın yönetiminde. Artık Amerikan emperyalizmi kendinden icazetli bir takım araçlara dahi gerek duymadan açıkça Orta-Doğu sorununda hakemlik görevini yükleniyor. Aslında yapılmakta olan zirve dokuz ay boyunca süren görüşmelerin ve çabaların bir ürünü. Geriye dönüp bu gelişmeleri incelemekte yarar var.

Orta-Doğu sorununa çözüm bulabilmek için ABD Dışişleri Bakanı Vance'in bölgede iki tarafın liderleriyle yaptığı görüşmelerden sonra devreye Başkan yardımcısı Mondale girmiş bunun yanında bizzat Carter'ın girişimleriyle iki liderin Kasım ayında Kudüs'te bir araya gelmeleri sağlanmıştır. Bu buluşma soruna kesin bir çözüm getirmekten öte iki ülke arasında köprülerin kurulması ve ileride sürdürülmesi planlanan görüşmeler için havanın yumuşatılması amacıyla yönelmiştir. Bu amaçla İsrail Devlet Başkanı Sedat İsrail parlamentosunda bile konuşmuştu. Daha sonra Aralık ayında İsrail heyeti Kahireye gitmiş fakat bir sonuç alamadan geri dönmüştü, bu arada İsrail Başbakanı Begin Washington'da Carter ile görüşmüş ve hazırladığı plan için Carter'ın onayını almıştı. Yine aynı tarihlere İsmailiyetleri bir araya gelen Sedat ve Begin birbirlerine hazırladıkları barış planlarını sundular. Ocak ayına gelince bu kez ABD Dışişleri Bakanı Vance'in yönetiminde iki ülke dışişleri bakanları arasında yapılan görüşmelerden sonra iki ülkenin savaş bakanları arasındaki görüşmelerden de bir sonuç alınamamıştır. Yapılan açıklamalarda esas tıkanıklığı İsrail'in işgal ettiği Batı Şeria ve Gazze bölgelerini boşaltmak istemesinde yattığı söyleniyor. Diğer görüşmelerden de Amerikan arabulucuların bölgeye gidip gelmelerinden sonra iki ülkenin liderlerinde rızasıyla Camp David zirvesi gerçekleşti.

Şu anda Camp David'deki meşhur ahşap evde görüşmeler büyük gizlilik içinde sürdürülmekte. Sonuç ne olacak? Aslında zirvenin başlangıcından evvel iki liderin gerek Carter ile yaptıkları ayrı ayrı görüşmelerden gerekse basın-yayıncılara açıklamalardan bunun burada kalması gerektiği ilerde de sürdürülebilecek görüşmeler açısından bir dönemeç olacağı belirtiliyor. Sedat'ın Mısır'dan ayrıldığı zaman bu zirvenin son şans olacağını belirtmesine rağmen Fransa'da Destaing ve Amerika'da Carter ile yaptığı görüşmelerden sonra bu yorumunu yumuşatması bunun en açık kanıtı. Sedatın kendii ülkesinde yaptığı yorum, biraz da gerek kendii ülkesinde gerekse arap dünyasında bu türden ikili

görüşmelere karşı oluşacak muhalefeti yumuşatma kaygısından kaynaklanıyor. Zirvenin kesin bir anlaşmayla sonuçlanmaması ihtimali gözönünde alınarak bırakılan açık kapı Begin'in sözlerindedir. Yabancı basına verdiği demeçlerde Begin bu zirve sonunda kesin bir anlaşmaya varılabileceğini bunun yanında iki ülke arasında, diğer ülkelerin istahını kabartacak aşırı geçici bir anlaşmaya varılabileceğini belirtiyor. Bu arada Begin Başkan Carter'ın rolünü yalnızca bir arabulucuya indirgemeye çalışarak Amerikanın Orta-Doğu sorununa doğrudan müdahalesini gizlemeye özen göstermekte.

Derinlemesine incelendiğinde sorunun iki ülke arasında barış sağlanmasının da ötesinde hedefler içerdiği görülebilir. Emperyalizm uzun deneyler sonucunda Orta-Doğu'da kendii konumunu güçlendirmek açısından yalnızca İsrail'in bir piyon olarak kullanılmasını yeterli görmüyor. Bu amaçla diğer Arap ülkelerini de kendi yanına çekmeyi amaçlıyor. İsrail ve Mısır arasında sürdürülen ikili barış görüşmeleri diğer arap ülkelerine İsrail karşısında da başlatılmak isteniyor. Böylece emperyalizm için gerçek bir tehlike demek olan arap birliği parçalanmak isteniyor. Bu doğrultuda önemli adımlar da atılmış durumda. Diğer bir konu FKÖ'nün konumuyla ilgili. Yapılan tüm görüşmelerde bu konu çalışmaların odak noktasını oluşturuyor. Geçmişte arap ülkelerinin kısmide olsa desteğine sahip olan Filistin, son hedefte de Mısır'da Filistin halkı bölge içinde tam bir tecrit çabalarına alınmak isteniyor. Hedef, gitgide çemberin daraltılarak Filistin halkının defterinin düşürülmesi. Emperyalizm Orta-Doğu'da ortaya çıkan son gelişmelerden sonra bölgeyi tam denetimi altına alabilen bölge de gücü ne olursa olsun ilericiler bir hareket tahammül edemeyecek durumda, bu amaçla başlı başına görüşmelerini ikili olarak sürdürmekte soruna birçok zıyan bulmak için başta Sovyetler Birliği olmak üzere sosyalist sistemi dışlamaktan yana. Barış görüşmelerinin Birleşmiş Milletler çerçevesi dışında sürdürülmesi hedeflenene bu. Bu arada Camp David zirvesine karşı ilericiler kamuoyuna sürdürülen tepkiler sürüyor. FKÖ tarafından yapılan genel grev çağrısı ve diğer ülkelerde özellikle ABD'de düzenlenen gösteriler bunun bir göstergesi.

Sonuç olarak, sorunu "Birleşmiş Milletler çerçevesi dışında arap birliğini parçalayıcı biçimde ve FKÖ'nün varlığını dışlayarak çözümlenme girişimleri Camp David'deki ahşap evden çıkacak sonuç ne olursa olsun, bölgede kalıcı bir barışın sağlanıyacağı açıktır.

suçlamaya yeltenmesinde de kendisini gösteriyor.

Aybar'ın klasik ve çağdaş revizyonizmin arşivlerinden çıkıp kendi mali gibi göstermeye giriştiği en tipik "buluşlardan" biri ise, Lenin'in Marx'ın öğretisini değiştirip çarpıttığı tezidir. Aybar'ın, Leninizmi Marksizm'den kopararak Marksizmi "zararsızlaştırma" çabası, burjuvazinin modası geçmiş "özgürlük" anlayışını Marx'a maletme girişiminde kendisini gösteriyor. Aybar'a göre Marx'ın "özgürlük" anlayışı, emekçilerin, üretimin geriye kalan boş zamanlarını "özgürce değerlendirebilme" özgürlüğüdür! Marx'ı şaşıır bir gözle okuma çabasının ürünü olan bu iddia, kapitalist tüketim toplumunun işçi sınıfına ve emekçi kitlelere empoze ettiği "özgürlük anlayışının" indirilmesinden başka anlam taşıyor. Daha da ilginç, Aybar'ın sözde "özgürlük" anlayışını, onun önderliği(!) "sosyalist örgütlenme modeli"nin de temelini oluşturuyor.

Aybar'ın kendi "modeli" diye ortaya attığı örgütlenme şeması ise, gerçekte Leninist Parti kavramının negatif fotoğrafından başka birşey değildir. Aybar'ın "modeli"nin dört temel özelliği var: 1) Sosyalist örgüt, öncü örgüt değil, emekçilerin tümünü kapsamaya yönelik bir örgüt olmalıdır. 2) Dikeyine değil yatayına ve yatay olarak örgütlenmelidir. 3) Bu örgüt kalıcı yöneticilerle olmaz. 4) Bu örgütte merkeziz bir disiplin değil, bir "özdisiplin" olmalıdır. Bu dört özellik de gerçekte iki temel amaca indirgeniyor: İşçi sınıfının örgütünü kitleler içinde eriteneye çalışma ve demokratik merkezizeçliğin red etme.

Aybar'ın, burjuvazinin en çok korktuğu bu temel niteliklerinden sıyrarak işçi sınıfı partisinin "zararsız" hale getirmeye çalışırken önderliği örgütlenme modeli, Leninizmin değil ama revizyonizmin, burjuvazinin "örgütlenme modeli"ni işçi sınıfına yutturma çabasının yansıtıyor. Bu klasik "model" in amacı, örgütlenme ile anlaşmayı aynı "parti" kavramı içinde birleştirmek. Devlet aygıtından siyasal partilere, işveren sendikalarından uluslararası tekelci örgütlere kadar, burjuvazinin bütün sınıfı örgütlenmeleri, bu iki özelliğinin aynı yapı içinde birleştirilmesine dayanır. Bu örgütlenme "modeli", tek tek kapitalistlerin ya da gruplarının sömürücü çıkarları açısından çalışmaları, burjuvazinin genel sınıf çıkarlarıyla bağdaştırma amacına hizmet eder. Bu "model", doğal olarak, kimi zaman "anarşi" düşüncesine varacak kadar "demokratik" bir işleyişe, kimi zaman da bir grubun diğerleri üzerinde "tahakkümüne" varacak kadar "merkezizeçliğe" ortam hazırlar ve burjuvaziyeye hizmet eder.

Fakat bu "model", hiç bir zaman "demokratik merkezizeçliğin" örgütlenme kavramına yaklaşımsız. İşçi sınıfı örgütlenmesindeki "demokratik merkezizeçlik" ise, işçi sınıfının içinde hiç bir sömürücü çıkar çatışmasının olmasın, bu sınıfın üyelerinin bütünüyle sömürüyü ortadan kaldırmada amaçında birleşmesine dayanır. Burjuvazinin, revizyonistlerin ve Aybar'ın önüne geçmek istediği işe işte budur.

ANTİKÖMÜNİZM VE ANTİSOYETİZM NEDİR?

Aybar'ın görüşlerinin antikomünizm ve antisovyetizm niteliği, bu görüşlere saygılarından açıp sevmi göstermeye çalışan çevreler tarafından da biliniyordur. Bu nedenle kendilerini önceden savunma gerekçesini yitirir. Cumhuriyet gazetesini yazırlarından biri, bilimsel sosyalistlerin kendileri gibi düşünmeyen herkese "antikomünizm, antisovyetizm" damgasını yapıştırırlarını ila ederek, Aybar'ın yazı dizisini önceden temiz çıkarmaya çalıştı.

Bilimsel sosyalistlerin, bilimsel sosyalist olmayanları kendilerine başlatmak istediği her türlü tartışmayı yasaklama gibi bir niyetiyle hiç bir zaman olmamıştır ve olamaz. Bilimsel sosyalistler, her zaman sınıfal öğretilerinin inanca karşı besledikleri bilimsel zafer davasının ve iyi niyetli, yapıcı tartışmanın sadece bu zaferle giden yolu kısıtlanacağına inanırlar. Bilimsel sosyalist öğretisi üzerinde kuşkuları da olsa, insanlığın kurtuluşuna giden yolu içtenlikle araştırmaya çalışan ve bilimsel sosyalistlerle bu amaçla, tartışmaya oturma isteğindeki getiren dürüst demokratların görüşleri

● AYBAR, LENİNİST PARTİ KAVRAMINI KARALAYABİLMEK İÇİN, İŞÇİ SINIFI PARTİSİNDE "İHANETİN CEZASININ ÖLÜM OLDUĞU" GİBİ İĞRENÇ BİR YALAN SAVURUYOR. BU İTİRA, FAŞİZMİN "DAVADAN DÖNENİ VRUN" MANTIGINI SOSYALİZME YAKIŞTIRMA ÇABASINI YANSITTIYOR.

antikomünizmle, antisovyetizmle damgalanması akillardan bile geçmezler.

Fakat, bilimsel sosyalistlerle tartışmaya oturma, bilimsel sosyalist hareketin ve sosyalist ülkelerin politikalarını ilişkin değerlendirmeleri varsa bunları içtenlikle dile getirmek ayrı şeydir; eleştirilmesi maskesi arasında bilimsel sosyalizmi ve dünya sosyalizmini karalamaya, onu burjuvazinin göstermek istediği gözle yansıtmaya, sosyalizme karşı düşmanlık köküklemeye çalışmak ayrı şeydir. İkincisi, burjuvazinin anti-komünist ve antisovyet propagandasına katılmaktan başkaca anlam taşımaz.

Bilimsel sosyalizme ve sosyalist harekete karşı açıkça cepheinden saldırdığı günümüzde, antikomünist ve antisovyet unsurları da kendilerine yeni taktikler bulmak zorunda kaldılar. Kendisini uluslararası işçi sınıfı hareketinin içinde bir takım gibi göstermeye çalışan revizyonizm, bu konuda burjuva propagandasının başlıca yardımcısı haline geldi. Bilimsel sosyalist harekete ve sosyalist ülkelere karşı polemik üretmeyi tek amaç olarak meslek haline getirmek; sosyalist ülkelere kara çalmayı, sözmün "sosyalist teoriyi ve pratiği geliştirmenin" biricik yolu gibi göstermek; sosyalizmin "yanlışlarını" bulup çıkarmayı kendisini burjuva topluma kabul ettirmenin yöntemi saymak; bilimsel sosyalizme ve sosyalist ülkelere karşı üstünlik taslağı aham kesmeyi ve onlara karşı öğretileri "öğürtüratışma" diye yutturmaya çalışmak; "eleştirisi" adına bilimsel sosyalist hareketin ulusal ve uluslararası kazanımlarına inkar edip küçük göstermeye çalışmak: Bütün bunlar, çağdaş revizyonizmin antikomünizme ve antisovyetizme hizmet etmesinin en gözde yöntemleri oldu.

Aybar, Garaudy'lerin durduğundan kalacak girdiği yol üzerinde, şimdi de Çarillo'ların durduğundan başlayarak yeni bir sefere çıkmaya hazırlanıyor. Bu hazırlığın son günlerde yapılması rastlantı değildir. Burjuvazinin, nesnel koşulların zorlamaya sosyalist dünya ile ekonomik ve politik ilişkileri geliştirme yöneliminde bir sırada, ülke içinde gündümü ve milliyetçi sözde bir "sosyalizm'in en iyi Türkiye şubesi olduğunun" kanıtlanmaya çalışıyor. Aybar'ın "Boş Zamanların Değerlendirme Partisi"nin, bu işlevini yerine getirmek için herhalde daha çok "zaman" olacak.

Marksisst-Leninist
askerlik bilimi
SOYVET ASKERİ BİLMELERİ
SAVAŞ ÜZERİNE
1.cilt-401ıra
2.cilt-401ıra
Pipericki Cad. 2.Ceribertiz
güneş yayınılar

Dar grupçuluk dünya barış güçleriyle dayanışmayı baltalıyor

Barış mücadelesi adına kendi dar grupçu yöntemlerini demokratik kuruluşlara empoze etmek isteyenlerin girişimlerinin örneklerine sık sık değinildi. YÜRÜYÜŞ'ün geçen sayısında İzmir'de Dünya Barış Güünü'nün kutlanmasına yönelik çalışmalarına, bu çalışmalara gerici sermaye örgütlerinin katılmasını öneren bir anlayış yüzünden başarısızlığa uğramasının öyküsü anlatılmıştı. Süzül edilmiş çalışmalar arasında, anti-komünist ve anti-sovyet politikalarıyla, faşizmin dünya güçlerinin Türkiye'deki başlıca dayanağı oluşturan gerici, faşizm özlencisi partilerin, Sanayi ve Ticaret Odaları gibi sermaye örgütlerinin çağırılması öne sürüldü. Böyle bir tutum barış mücadelesini burjuvaziyeye uzlaşmanın bir platformu haline getireceğini belirten bilimsel sosyalistler, çalışmaları ilgili komiteden çekilmiştir.

Aynı tutum, Türkiye Barış Derneği tarafından 1979 yılında düzenlenmesi amaçlanan "Ortaoğu ve Balkanlar'da Ekonomik Teknik Kültürel İşbirliği" konulu uluslararası Konferansı'nın 2-3 Eylül tarihlerinde İstanbul'da yapılan ön hazırlık toplantılarında da kendisini gösterdi.

Uluslararası Konferansı'nın gündeminde üç konuşma çalışması bulunuyor. Komisyon çalışmalarının, Helsinki ilkelerinin yaygınlaştırılması ve derinleştirilmesi, yeni ekonomik düzen açısından barışın gerçekleştirilmesi ve kültürel çalışmaların somut hedeflere yöneltilmesi için Ortaoğu ve Balkanlar'da yapılması gereken işbirliği üzerinde yoğunlaşması amaçlanıyor. Bu çalışmaların ilişkili olarak ön çalışma grubu ve altı uyurluk masa çalışması öngörülmüştür.

Ön hazırlık toplantılarının birincisi 2 Eylül sabahı Belediye salonunda yapıldı ve yaklaşık olarak iki saat sürdü. Barış Derneği Başkanı'nın konuşması yapıldı ve yaklaşık toplantı, Dünya Barış Komitesi temsilcisi Evgenia Kirvanova'nın, Bulgaristan Barış Komitesi temsilcisi Neşo Krakov'un, Lübnan Barış Hareketi temsilcisi Münir Sifeiry'nin, Yunanistan Ulusal Barış Komitesi üyesi Hristos Andahapulos'un ve Filistin halkının temsilcisi Ahmet El Cemal'i'nin konuşmaları sürdü.

Toplantıya yüz kadar izleyici de katıldı. Toplantıya davet edilener arasında yine gerici bir sermaye örgütü, TÜSİAD bulunuyordu. TÜSİAD'ın çağırılmasının gerekçesi, "teknik konularda katkılarının olacağı" iddiasıydı.

Toplantıda söz alan Bulgaristan Barış Komitesi'nden Krakov, dünya politik durumu üzerindeki tartışmaları bir değerlendirme yaptı. Krakov, emperyalist devletlerin ve anti-komünistlerin barışı ve Helsinki anlaşmasının hayata geçirilmesine karşı çıktıklarını belirtti. Krakov, daha sonra, barış mücadelesinin en geniş kesimleri içine alacak bir kapsam içinde düşünülmesi gerektiğini belirterek, bu kapsamı sadece anti-komünistlerin gerimeçmesini söyledi. Ne var ki konuşmayı Türkçe'ye çeviren Ayşe Bilge Dicleli'nin, çevirisinde, "anti-komünist" deyimini yerine "gerici güçler" deyimini tercih ettiğini gördük.

Krakov, konuşmasında ayrıca, politik işbirliğinin birinci planda olması gerektiğini belirterek, bu nedenle Konferansı'nın adını değiştirilmesini uygun olacağı yönünde bir öneri yaptı. Bu öneri de Dicleli tarafından Türkçe'ye çevrildi.

Daha sonraki oturumlarda Türk Tabirler Birliği salonunda devam edildi. Bu çalışmalarda 20 oturuma delege katıldığı öğrenildi. Türkiye'den çalışmalara temsilci gönderen kuruluşlar şunları: Türkiye Yazılar Sendikası, TÜMÖD, Türkiye Barlar Birliği, Halkevleri, Marmara K&Y-Dir, İGD, İKD.

bilim yayınıları
DUYURU

Son iki yılda kâğıt fiyatlarının çok PTE, içtelerin ilk diğer basım işlemlerinin de iki katından fazla artması Yayınevimiz'de 1977 ve öncesi basımlarının fiyatlarını değiştirmek zorunda bıraktı. Fiyat değişikliği özel olarak basımın ve Yayınevimiz İşletmelerinin yollarda gözetimlerini Okuyucuların dilediği, bu etkilerle dikkat ederlerdir.

1. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Sovyet Birliği Komünist Partisi Tarihi (1905-1917) 30 TL
2. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Marksist Ekonomik Teorisi 30 TL
3. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	K. Marx - F. Engels - V. I. Lenin 30 TL
4. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Marx'ın Ekonomik Teorisi ve Karşılaştıkları Sorunları 30 TL
5. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Sovyetler Birliği Komünist Partisi 25. Yılı 30 TL
6. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Robotlar - Kozmoz - Kozmozör 30 TL
7. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Devletçilik Teorisi ve Karşılaştıkları Sorunları 30 TL
8. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Sovyetler Birliği Komünist Partisi'nin Bolşevik 30 TL
9. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Marx'ın Ekonomik Teorisi ve Karşılaştıkları Sorunları 30 TL
10. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Marx'ın Ekonomik Teorisi ve Karşılaştıkları Sorunları 30 TL
11. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Marx'ın Ekonomik Teorisi ve Karşılaştıkları Sorunları 30 TL
12. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Marx'ın Ekonomik Teorisi ve Karşılaştıkları Sorunları 30 TL
13. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Marx'ın Ekonomik Teorisi ve Karşılaştıkları Sorunları 30 TL
14. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Marx'ın Ekonomik Teorisi ve Karşılaştıkları Sorunları 30 TL
15. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Marx'ın Ekonomik Teorisi ve Karşılaştıkları Sorunları 30 TL
16. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Marx'ın Ekonomik Teorisi ve Karşılaştıkları Sorunları 30 TL
17. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Marx'ın Ekonomik Teorisi ve Karşılaştıkları Sorunları 30 TL
18. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Marx'ın Ekonomik Teorisi ve Karşılaştıkları Sorunları 30 TL
19. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Marx'ın Ekonomik Teorisi ve Karşılaştıkları Sorunları 30 TL
20. Yayınevimiz Türkiye'nin En Büyük (2. Basım) 40 TL	Marx'ın Ekonomik Teorisi ve Karşılaştıkları Sorunları 30 TL

Yayınevimiz
Fiyatları 25 TL / Yayınevimiz
Cemalbertiz - İSTANBUL
250 TL'ye aşan tutarlarda % 25 indirim yapılır
Posta ücreti işleme maliyetini kapsar. Ücretsiz teslimat.

Neyse ki günümüz "sanat", yolunda yürüdüğümüz toplumları çekiş çevirmek için dur durak bilmeden didinen seçkin kahramanlara koparılını ardına kadar açtı. Kaptanlar ve Krallar, Zengin ve Yoksul, Tefeciler, Vakıf ve daha yeterince bilemediğimiz niceleri. Artık bu kahramanları anlatmak için öyküler yazılıyor, filmler çekiliyor. Bu "sanat", kendi sorunlarıyla boğuşurken toplumsal yaraları da iyileştirmek için gece uykularından olan, yükümlülük sahibi günümüz seçkinlerinin acıklı durumlarını sergileyip, sıradan insanları bu toplumsal sorunlarla yakından ilgilenecek bağlarını derde sokmaktan alıkoymaya çalışıyor.

Bizim öykümüzün de böyle bir kahramanı var. Seçkin bir sermaye sahibi. Öyle sabah kahvaltılarında ekmeğe havyar süren cinsinden değil. Cecelliğine yarım binlik verdiği otelde, sabah gelen beyaz peyniri bile bozuk olduğu için yiyemiyen gerçek bir kahraman bizim seçkinimiz. Bu nedenle de yüksek bir devlet yetkilisiyle olan sabah randevusuna aç karınlı yetişmek zorunda kaldı. Üstelik bu randevunun konusu hayati bir önem taşıyordu. Hem kendisi, hem de Türkiye için. Alanında Türkiye'nin en büyüğü olan fabrikası yeniden çalışamaz durumdaydı. Üretimde kullanılan ithal maddelerinin altı aylık stoklamasını gerçekleştirdiği anda bu kez de paketleme makinasında kullanılan yapışkan bant tükendi. Önce bir adamını göndermiş, üç bavul kaçak bant getirmişti Avrupa'dan. Ancak adamın Yeşilköy'e indiği gün, Sayın Bakan'ın görevlileri teftiş edeceği tutunca, adam bavulları bir köşeye saklamayı yeğlemiş, bavullar da kargaşa sırasında sırı kadem basmıştı.

"Bilemezsiniz," dedi yüksek devlet yetkilisine. "Bu dönemde en zor şey sanayici olmak. Dağıtım arabalarının benzinini bile sağa sola telefon edip ben bulmak zorunda kalıyorum. Bu zor dönemde devletimize fazla yük olmamak için elimizden geleni yapıyorum. Ancak emin olun çaresiz kaldım. Gerekli bantları bir an önce ithal edemezseniz yüzlerce işçiyi yol vermek zorunda kalacağım. Üretim durursa bundan Türkiye ekonomisi de etkilenicek. Ancak biliyorum şu anda siz de bana döviz tahsis edemezsiniz. O halde kendi başımın çaresine kendim bakayım dedim. Bir firma kurdurdum. Domates ihracatı edeceğim. Tavassutunuz esirgemez, bu firmamın getireceği dövizin Türkiye'ye transferini bir, iki ay geciktirebilirseniz, ben de bununla kendime dişar da kredi açtırabilir, bantları ithal edebilirim. İnanın Türkiye'yi düşünmesem kendim için bunca sıkıntıya katlanmazdım."

İşte böyle, aç karına, tam bir büyük saat konuşarak ikrâ etti yüksek devlet yetkilisini kahramanımız. İhracat gemiyle yapılacak, geminin varış tarihi ve diğer belgelerdeki tarihler bir ay sonrasına iletilecekti. Bu arada teknik gereklilik nedeniyle domatesler de kuru incir oldu.

Kahramanımız bulabildiği ilk uçakla İstanbul'a döner dönmek, Kapalıçarşı'da külçe altın ticareti yapan bir dostuna gitti. Konuyu kısaca özdetledi ona. "Acilen beş milyon mark lazım bana", dedi. "Bu fırsatı yakalamışken dışarı ne kadar çok çıkarabilirsem o kadar iyi benim için. Hem dışarıda birikmiş borçlarımı öderim, hem de biraz mal getiririm el altından piyasaya. Nasıl olsa bu fiyatların duracağı yok."

"İstediyin çok zor," dedi külçe altın tüccarı. Bu para darlığında Suriye üzerinden gelen malı bir hafta almazsam, işi

Karşı öykü:

Vatansever

bir

işverenin

başından

geçenler

NAİM YALIN

anında başkasına kapırıyorum. Hiç şaka-sı yok. Ayrıca şu dövizi taşıt satışı da piyasayı iyice daralttı. Döviz bulmak bir mesele."

"Daha geçenlerde altın için bu piyasanın heray dışarıya altmış milyon mark ödeyebileceğini söyleyen sen değil miydin? Şimdi bana bunun beşini mi bulamayacaksınız? Karşılığında söyleyeyim. İzmit körfezinden toprak istemiyor muydun? Orasının belediye vereceği kesin gibi. O zaman istediğin miktar toprağı cebinde bil. Yapılacak limanı Zonguldak'a bağlayacak karayolu da oradan geçecek."

Kahramanımızın arkadaşının razı olması gerçekten çok zor oldu. Ona işlerini, Türkiye'nin durumunu anlattı. Bu yüzden uzun uzadıya, yapılacak limanla karayolunun nerelerden geçeceğini, gelecek devallıyosunun ne zaman yapılmasını düşündüğüünü vb. anlatmak zorunda kaldı. Sağlayacağı kârdan vereceği pay üzerinde kıyasıya pazarlık etti. Arkadaşından istediği sözü alınca da dosdoğru fabrikasına gitti. İthalat-ihracat müdürü olan yeğeni odasına çağırdı:

"İhracat işi oldu. Kuru incir ihracat edeceğiz. O Fransız şirketi ile ikibin beşyüz ton üzerinden, tonu ikibin yedi yüz elli franktan bağlantı yapacaksınız. Bu bizim için zararına bir satış olacak. Bunun için kayıtlara ikibinikiyüzelli franktan, üçüncü kalite incir olarak geçecek. Beşyüz milyon frankın hepsi Fransa'daki banka hesabına bizim tarafımızdan, buradan sağlanacak dövizle yatırılacak. Ben dövizi işini ayarladım. Dövizi dışarı her zamanki yoldan çıkarırız. Paranın hesapta en az bir, iki ay bekletilmesini de sağladım. Mal alacağımız firma bunun karşılığı olarak bize kredi açmış görünecek. Kredi açılınca, ilk partisi beşyüz ton olarak

yapılacak ihracatın geri kalan bölümü iptal edilecek. Ancak biz ithalati bade açılmış olan kredi ile yapmış olacağız. Sen ödemeyi burdan çıkardığımız dövizle yapar, kredinin geri ödendiğine dair makbuz alırsın. İhracatın iptali gerçekleşince Fransa'daki hesaptan tasfiye edilen dört milyonikiyüz yetmişbeş frank, beşyüz ton incir için bade ödenek parayla birlikte İsviçre'deki bankaya yatırılacak."

İthalat-ihracat müdüründen sonra sıralı malat müdürü deydi:

"İthalat sorununu ayarladım. Bu işin riski fiyatları yüzde kırk arttırmamız gerekiyor. Gerekçesini sen hazırlarsın. Ayrıca geçen sefer fiyat artışını istemek için ülke içindeki üretimle, daha pahalıya sağlayacağımızı bildirdiğimiz maddeler var ya, şimdi hemen bu maddelerin yeterli kalite ve miktarda olmadığını belirten bir rapor hazırlayıp gerekli yerlere tasdik ettir. Yeniden ithalat izni almak için başvururum. Maliyetleri düşürmüş oluruz. Bu arada Sadi Bey'e de telefon et, bir aya kadar elimize mal geçeceğini, istiyorsa makul bir fiyata ihtiyacını karşılayabileceğimizi bildir."

Kahramanımızın bütün bunlardan sonra Türkiye'nin sorunlarıyla da daha yakından ilgilenmesi gerekiyordu. Boğaz kıyısındaki bir otele yapılmakta olan uluslararası bir konferansa yetişebileceği zaman başka yüksek devlet yetkilisi konuşmasını duyurmuştu. Kahramanımızın duyabildiği kadarıyla yetkili, gelişmiş batı ülkelerinin Türkiye gibi gelişmekte olan ülkelerin sorunlarını anlayışla karşılayıp, yarımcı olmaları gerektiğini söylüyor, oysa batı ülkelerinin bunun tam tersini yapip bu sorunlar nedeniyle Türkiye gibi ülkelerin gelişmelerini durdurmaya çalıştıklarından, Türkiye'nin ipki, konfeksiyon gibi bazı alanlardaki ihracat olanaklarını si-

nirlendirdiklerinden yakınıyordu. Konuşması bitince yüksek yetkilinin yanına giden kahramanımız, söylediklerinin çok yerinde ve gerçek olduğunu belirtip, tebrik ederek başladı sözlerine.

"Yaptığınız eleştiri son derece gerekliymiş beyefendi," dedi. "Ancak umarım yanlış anlayıp, ağır bulmamışlardır sözlerinizi."

"Aramızdaki bağları koparabilecek gelişmeleri önleyecek en gerçekçi yolun, ister istemez onları eleştirmekten geçtiğini bizden daha iyi bilir onlar," dedi devlet yetkilisi.

"Bundan benim de kuşuk yok," dedi kahramanımız. "Ancak yine de acaba, büyüme hızımızı yüzde sekizde tutma konusundaki ısrarımıza anlayış göstermeleri olasılığı yok mu? Açıkçası beyefendi, ben planlanan büyüme hızımızın durup durup yeniden yüzde sekize çıkarılmasının nedenlerini kendi kendime açıklayamıyorum. Bu konunun meclisdeki diğer partiler tarafından da fazla istismar konusu yapılabileceğini sanmıyorum. Bizlerin ise takdir edersiniz ki, ekonomik büyümeden önce yaşayabilmek için ayakta kalmaya ihtiyacımız var. Ekonominin büyümesi bir yerde bizim büyümemize sağlanabileceğine göre, kanımca, bizim yeterli güce ulaşabileceğimiz bir süre için ekonomimizin büyümesinden fedakarlık yapılabilir."

"Solu unutursunuz? Büyüme hızını düşürürsek sol bizi yayılm ateşe tutacaktır."

"Hangi sol?" diye bastı kahkahayı kahramanımız. "Ben onları şimdilerde Sovyetleri tartışmakla meşgul sanıyorum. Abdi Bey'in harika bir yazısı var. Okumadınız mı? Solcu grupları sıralamış, koskoca bir liste oluyor. Ayrıca sağda solda kaçacak bir kaç yazının ne önemi olabilir?"

"Pek öyle değil," dedi yetkili. "Aralarında bazı şeylerle uğraşana da var. Kalkıp yüzde sekiz büyüme hızının olanaklı olduğunu gösterirlerse bizi zor durumda bırakabilirler."

"Peki ama," dedi kahramanımız, "bu büyüme hızını onlar ıktardadı olsalardı sağlayabilirlerdi. Yani bizi batmaya terkederler, dış ticareti, bankaları, sigortaları devletleştirerek, toprak mülkiyetinin üstünü altına getirerek. Bize karşı bütün bunları yapabilirlerse yani. Sizin için bunları yapmama söz konusu değil, öyle değil mi?"

"Evet, tabii değil" dedi yetkili ve bir randevusu olduğunu söyleyerek ayrıldı.

Hemen tandık bir işadama yaklaştı yanına kahramanımızın. Besbelli biraz laf toplamak istiyordu.

"Para fonu ıh diyor musun."

"Evet, öyle diyorlar. Ama sana bir şey söyleyeyim onlar ıktardadı olsalardı sağlamıyor muydu. Sana komik gelecek ama, kıyılarımız var ya kıyılarımız. Hiç bir çaremiz kalmasa, Yunanlı'lar gibi yabancılarla kiraya verer yine kurtuluruz bu badireden. Yeter ki bunu yapabilecek bir hükümet olsun başta. Bakır işi karşılığında araba satışları nasıldır tıkar gidiyor. Dışarıda çalışan bir işçi bulup, onun lira verince hem karaborsa'daki döviz fabrikasının kasasına akıyor, hem de bu işi kotarana otobüs başına altıyüzbin lira kâr kayıyor."

"Yazık oldu Yahya Demirel'e," dedi diğer işadama.

"Neden o?"

"O da hayali ihracat yapıyordu da." Gülerken yaşlar birlikte geldi gözlemlen.

İşte bizim kahramanımızın bir gündüzlük öyküsü de bu kadar. Yaşam, emekleriyle yaşayan insanların mücadeleleriyle güzelleştirilene dek gündüzler ve geceler bu öykülerle dolu olacak.